РАКТОР БҮХЭНӨӨ ХОЁР ХАЛААН СОО ХҮДЭЛГЭЕ

★ ★

БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

40-дэхи жэлээ гаргана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 106 (19167) | 1963 оной майн 7, вторник | Сэн 2 мүнгэн

…ханизаторнууд, …ысөөндэ жагсагты!

…хоз, совхозуудай …нуудта, инженер…дэ, агрономууд …шадтэ хандаһан …Коммунизм» кол…ануудай нэмэл …дэ һаяхан то… Усть-лабинецуудай …сэхэ зурaa, бү…алис мүрысөөндэ …бэрэйхид өөһэ…ые хаража үзөөд, …н центнер таряа …шидэбэ. Энэ ха…ютэй тэнтэй бай…гамалнуудай хү… үрэһөөр дүүрэн …алай тэжээлдэ, …эглэгдэхэ болон …нуудые хэрэгтэй … шиидэбэд.

…идэй үүсхэл бү…даха, халуунаар …ой хэрэг болоно.

…идэй бэшэг ан…ад үзэгты. Тии…нууд тухайдаа тэ… тодорхойгоор бо… бодото хэмжээ…, бии байгаа арга … ашаглан хэрэг…йлгожо абахат. …жэлнүүдтэ хэ… наринаар хаража …ан гээ һаа һай… тухай бодомжолоо. …нуудаа томодхоо, …териальна болон … яажа урма…дал тушаа бодо… Техникэ ашаглал…дэ хайша хэрэ…ал тэдэнэр усад…хэ агротехническэ …даа дэлгэрэнгы…һэн байна.

«Коммунизм» …дэ ургасаяа дээ… 1958 ондо гек…нтнер ороохо, та…а һаа, 1962 он… хургэбэ. Энэ ам… механизаторнууд …һэн байна. Хүдөө …гдаһан зорилго…икэгүйгөөр шиид…гүй ха юм. Тех…идхэхэ! Тэрэнэйл …отойгоор элдүү…, саг соонь тарил… хойноһоо харуу…алха, нэмэлтэ тэ…гасаяа хуряаха …э һэн туладань …шинануудые та…дэр, һүнигүй хү… шухала хэрэг бо…ээ бодоходо му… техникэеэ ходо…лгын һайшаал…

…изаторнууд! Бу…0 жэлэй ойн хүн…дaһан социалис …арилга дээрэ үр…. Механизмуудаа … ашаглажа, та… болзорто, хаһа …!» гэжэ тэдэнэр …нуудые уряалха

…н хүдэлмэри хаа … Тэрээн тухай үй…ени бүхэнһөө мэ… байна. Зүтөөр энэ … хожомдожо, хүй…нь мартажа боло…ээ бүхы хүдэл…онь дүүргэхын ту…э эрилтэ табиг…иган гектар шэнэ …, нилээд ехэ газа…

раа хабар хахалха байнабди. Хэхэ ажалнай айхабтар ехэ. Тиимэһээ шангаар, зоримгойгоор, бүтээсэ ехэтэйгээр, эрхим шанартайгаар ажаллаха ёһотойбди.

Үйлэдбэриин управленинүүд болон парткомууд, партийна эхин организацинууд, колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд мухар-шэбэрэйхидэй үүсхэл хаа хаанагүй халуунаар дэбжүүлхые оролдохо, бүгэдэ арадай мүрысөө ударидаха уялгатай. Полевой станууд хадаа политическэ хүдэлмэриин гол гуламта болохо зэргэтэй. Бүхы техникэеэ бии хүсөөрнь, хоёр халаанда хүдэлгэхые оролдохо тон шухала. Залхуу зайрангуудтай, голодоһо гаргагшадтай эрид шууд тэмсэхэ, бүхы хүсэ шадалаа гамнангүй хүдэлхэ хэрэгтэй.

Мүрысөөн хадаа олониитын, бүгэдэндэ мэдээжэ, дайшалхы шэнжэтэй байха ёһотой. Тиимэһээ партийна организацинууд мүрысөөнэй ябаса, түрүүшүүлэй дүй дүршэл тухай ходо тунхаглажа, «Сахилгаан» болон «дайшалхы хуудаһануудые», плакадууд болон мэдээнүүдые саг үргэлжэ гаргажа байха, гээгдэгшэдые түрүүшүүлэй зэргэдэ татан гаргахын тулада оролдохо уялгатай.

Мүрысөөнэй долгин соогуур хүнүүдэй ёһо заншал шэнэ ёһоор хүбилан хүмүүжэхэ ёһотой. Мүрысөө үүсхэгшэд иигэжэ бэшэнэ: «юумэеэ һайнаар, үнэн зүрхэнһөө, һэшхэлээрээ, шанар һайнтайгаар хэхэ, голодоһо гаргаха ябадал үзэн ядаха заншал бидэндэ бүхөөр хадуугданхай». Тиимэл һэн туладаа тэдэнэр мүнөө жэлдэ талха таряанай, элбэг дэлбэг тэжээлэй түлөө тэмсэлдэ үнэн зүрхэнһөө харюусалгаяа мэдэржэ оролсоһон тухайгаа мэдүүлнэ.

Республикын колхоз, совхозуудай механизатор бүхэн, ажалшан бүхэн иимээр лэ харюусалгаяа мэдэржэ ажаллаха ёһотой.

КПСС-эй ЦК-гай ноябриин Пленумэй шиидхэбэринүүдэй үндэһөөр бадарһан политическэ болон ажалай айхабтар ехэ дэбжэлтын үедэ республикымнай хүдөө ажалшад хабарайнгаа тарилгын хүдэлмэри эхилээ бшуу. Долоон жэлэй табадахи хабар хүдөө ажахые партийна талаар хүтэлбэрилхэ хэрэгтэ хубилалта хэгдэжэ дүүрэһэнэй һүүлээр угтагдаба. Эмхидхэхы ажал ябуулга, колхоз, совхоз бүхэниие бэхижүүлхын түлөө тэмсэхэ, хүдөө ажахые ударидалга һайжаруулха, бүхы ургамалнуудай ургаса, ниитын малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ гэһэн асуудалнууд гол хараамнай болоно.

Хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхын түлөө дэлгэрһэн бүгэдэ арадай социалис мүрысөөн хэрэг бүтээмжэтэй, үрэ ехэтэй байха зэргэтэй. Ёһын тэдысэ уялгануудые абалгаар, хубхай хооһон үгэнүүдээр тэрэниие хизаарлажа болохогүй. Мүрысөөн хадаа ажалшадай өөһэдынь бэелүүлхэ хэрэг мүн. Тэрэнэй амжалта имагтал үйлэдбэри дээрэ, ажал дээрэ шиидхэгдэхэ. Мүрысөөн гээшэ коммунизм байгуулха оюун арга болоно, харин коммунизм хадаа ажалай, имагтал ажалай хүсөөр байгуулагдаха бшуу.

Бүтэдэ арадай мүрысөөн поли, фермэнүүд дээгүүр, хаа хаанагүй улам эршэдэжэ байна. Хүдөөгэймнай ажалшад энэ мүрысөөндэ оролсожо, партийна организацинуудай хүтэлбэри доро шэнэ амжалтануудые туйлажа, долоон жэлэй табадахи жэлдэ абаһан социалис уялгануудаа нэрэтэй солотойгоор дүүргэхэнь дамжаггүй.

ТАРИЛГАЯА БОГОНИХОН БОЛЗОР СОО, ҺАЙН ШАНАРТАЙГААР ХЭЖЭ ДҮҮРГЭХЭ

★ ★ ★

Ниитын инспектор-кукурузашанай ажаглалтаһаа

Кукурузада иимээр хандажа болохогүй

Тээсгэн Саянай совхозой суута кукурузашан Павел Жанчипович Аюшеев Түнхэнэйнгөө үйлэдбэриин управлениин ажахынуудаар ябажа, кукурузын тарилгада бэлэдхэлэй хэр зэргэ һайнаар хэгдэжэ байһаниие шалгаа. Мүн тэндэхи кукурузашадтай үнэн зүрхэнһөө хөөрэлдөө.

Шалгалтаар элирүүлэгдэһэн дутагдалнууд тухай эндэ тобшохоноор тэмдэглэе.

Совхозой гурбадахи отделениинхид энэ жэл хамта 130 га газарта кукуруза тарижа, тэрэнэйнгээ гектар бүриһөө 350 центнер ургаса хуряахаар түсэблэнхэй. Эндэхи звеное Александр Томилов даадаг юм. Энэ кукурузашан тус ажалда хоёр жэл удаагаар хүдэлөөд, дүй дүршэл ехэтэй, ажалаашье һайса мэдэхэ болонхой.

— Мүнөө жэлдэ абаһан уялгаяа улүүлэн дүүргэхэ аргатайшье байбалнай, энэ хэрэгтэ совхозой дирекци дэмжэлгэ үзүүлнэгүй,—гээд нүхэр Томилов гомдоно. Юуб гэхэдэ, тэрээнээ хоёр жэл удаагаар үтэгжүүлһэн Баруун-Тайтараг гэжэ эгээл һайн, 30 гектар газартань совхозой дирекци шэниисэ тарихаар түсэблөөд, тэрээнэйнь орондо Түхэреэн гэжэ газарта 30 гектар үрэжэл муутай талмай заажа үгөө.

Мүн энэ отделениин Хужарай бригадын кукурузашан Ешэ Арданова звеногой хүдэлмэри тухай хэлэбэл, эдэнэр тарилгадаа муу бэшээр бэлдэжэ байбашье, ажалдань дутагдалнууд үшөөл олон. Тарилгын зэр зэмсэгүүдэй—сеялкэ, культиватор гэхэ мэтынь—заһабари дүүрээгүй, буртаг үбһэ сэбэрлэхэ хүнгэн борнойнууд байхагүй. Тус звеногой 150 гектар кукурузын газарынь хоорондоо 7—8 модо, таруу таһархай. Гадна звенодо ойройдоол нэгэ сеялкэ бии. Хэрбээ тэрээгээр үдэрэй 12 гектар таряашье һаа, бүхы кукурузаяа аяар 13 үдэрэй туршада тарижа, унжагайрха болоно. Энээнһээ уламжалан түрүүшээр таригдаһан кукурузын хойноһоо тэрэ дары борнойлхо, агротехническэ бусад хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлжэ үрдихэгүй бшуу.

Иимэ ушарнууд бусадшье ажахынуудта үзэгдэнэ. Теэд кукуруза тариха «СКГН-6» түхэлэй хэдэн сеялкэ «Сельхозтехникэ» нэгэдэлэй Хүлтэгэй баазада нёдондо жэлһээ хойшо асарагдаад, миин хэбтэнэ.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой Шанаагай отделени кукурузынгаа тарилгада баһал муугаар бэлдэнэ. Бүри һаяхан кукурузашанаар томилогдоһон Александр Шобоевтой хөөрэлдэхэдэ, тэрэ иигэжэ хэлэбэ:

— Колхозой правлени ажал хүдэлмэридэмни туһалхагүйһөө гадна, мүнөө намайе халтад гээл һаа, ондоо хүдэлмэридэ эльгээжэ, һаатуулхаяа һанана. Мүнөө 100 гектар кукурузын газар ёһоор үтэгжүүлэгдээгүй. Тэрэмнай үшөө хахалагдажа, хүсэд элдүүрилэгдээшьегүй байна. Тэндэ миил 230 тонно нат шэбхэ гаргагдаа.

Мүн энэ артелиин Зүүн-Мүрэнэй отделенидэшье баһал иимэрхүү ушар үзэгдэнэ. Нэгэ үгөөр хэлэбэл, колхозой правлени кукурузын тарилгада һайнаар бэлдэхэ хэрэгтэ анхаралаа хандуулнагүй.

«Сибиряк» колхозой Түхэреэнэй отделениин кукурузашан Михаил Софиной звено нёдондо 110 гектарай га бүриһөө 800 центнер кукурузын ногоон набша ургуулһан байна. Мүнөөшье жэлдэ тэрэнһээ дутуугүй ургаса хуряахаар тэмсэжэ, эршэмтэй шангаар хүдэлмэрилнэ. Эндэ бүхыдөө 2000 тонно наг шэбхэ гаргагдаа. Үшөө тэрээнэй гектар бүридэ 300 килограмм аммиагай уһан шэнгээгдэхэ, мүн зундаа аммиагай селитрэ нэмэлтэ тэжээл оруулагдаха юм. Иимэ хүдэлмэриин хэгдээд, иимэ үнэн сэхэ оролдолгын гаргагдажа байхада, хүлеэгдэһэн ургаса заатагүй абтаха.

Гэбэшье тус колхозой бусад отделенинүүдтэ кукуруза тариха бэлэдхэл үшөөл муугаар хэгдэжэ байна гэжэ тэмдэглэлтэй. Жэшээнь, Аһалигай отделенидэ мүнөө хүрэтэр кукуруза тариха хүн олдоодүй. Тиин Еловкын болон Загтадай отделенинүүдтэ таряалан дээрэ наг шэбхэ тон багаар гаргагдаа. Харин бүри һаянайл энэ хүдэлмэри хэгдэжэ эхилбэ. Дээрэ дурсагдаһан дутагдалнууд «Восточные Саяны» колхозой звенонуудташье ушарна.

Кукурузын тарилгада бэлэдхэлэй хүдэлмэридэ иимэ ханамжагүйгөөр хандажа, энээниие унжагайруулжа яашье болохогүй. Ажахын бүхы арга боломжые сүм хэрэглэн, дутагдалнуудаа дары түргэн усадхаха ябуулгануудые абаха шухала.

Ш. Байминов,
манай корр.

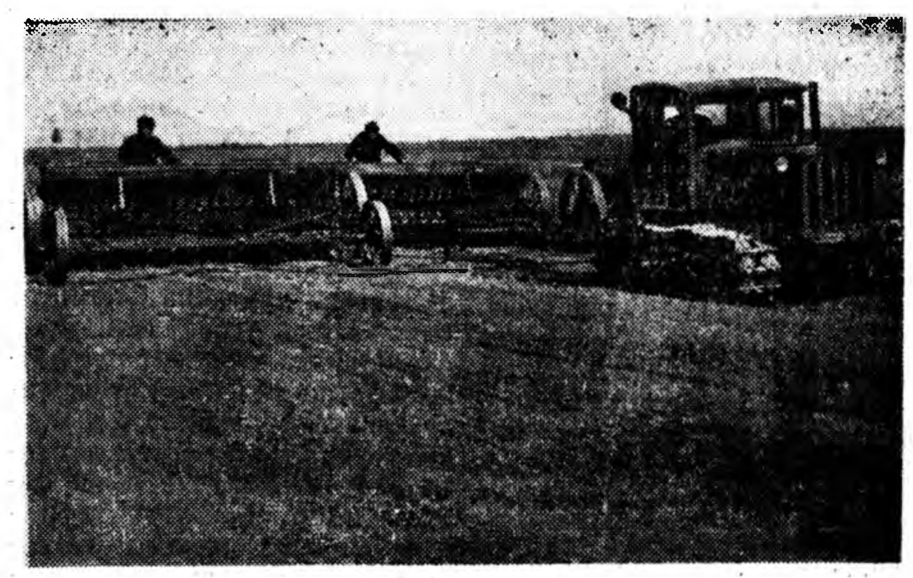
Түнхэндэ горох тарина

ХЭРЭЭН. **(Телефоноор абтаба).** Ороохо таряанай баян ургаса абахаар шиидэһэн Саянай совхозой нэгэдэхи отделениинхид хабарайнгаа тарилгые эмхитэй һайнаар хэжэ байна. Эндэхи механизаторнууд бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллажа, эртын тарилгые 10 үдэр соо үнгэргэхэ зорилготой.

Түрүүшын хоёр үдэрэй туршада эндэхи механизаторнууд 500 гаран гектарта шэниисэ таряа. Эртын ороохото ургамалнуудые тарижа байхынгаа хажуугаар тус отделениин механизаторнууд горох тарижа байнхай. Тракторист Шагдаржап Мироновой агрегат 80 гектарта горох тариба.

Мүн «Сибиряк» колхозой Түхэреэнэй отделенидэ механизатор Иван Сороковиков 60 гектар газарта горох таринхай.

Д. Янданов,
«Саяны» газетын редакциин хүдэлмэрилэгшэ.

Хяагтын үйлэдбэриин управлениин Сэлэнгын совхоз апрелиин 23-да эртын таряа тарижа эхилээ һэн. Майн 5-най мэдээгээр 1362 гектар шэниисэ, 1168 гектар хара таряан таригдаа. Зураг дээрэ: комсомолец Владимир Гармажаповай агрегат эртын тарилга дээрэ.
С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Шанарай түлөө шанга тэмсэнэ

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой механизаторнууд «булад хүлэгүүдээ» таряалан дээрэ гаргажа, үдэр һүниие мэдэнгүй шахуу хүдэлжэ эхилээ.

Тарилгада ороһон түрүүшын табан үдэрэй туршада колхозой хоёрдохи бригадынхид (бригадир М. Мордоленов) 750 гектар намарай паар һайнаар элдүүрилжэ борнойлоод, хүндэ катогоор хүрьһыень жэгдэлһэн хойноо тэндэ хара таряа, шэниисэ таряа. Мүн 200 га газар хахалһан байна. Энэ бригадада тракторист Ширап Ванданов сугтаа хүдэлдэг Сергей Яньковтой газар хахалха, тарилга хэхэдээшье халаанайнгаа даабари 110—120 процент һайн шанартайгаар дүүргэнэ.

Механизаторнууд хабарайнгаа тарилгада жэгдэрэн ороходоо һайнаар түхеэрэгдэһэн нүүдэл вагончик соо байрладаг болоо. Тэндэнь халуун эдеэн эмхидхэгдэнхэй, шэнэ газетэ, журнал асарагдадаг.

Тарилгын үедэ бүтээсэ ехэтэй ажалаараа шалгарһан агрегат гү, али тракторист, сеялкэшэн бүхэниие урмашуулха түлөөһэнэй гурим тогтоогдоо. Социалис мүрысөөнэй дүн табан хоног бүри гаргагдажа байха. Мүн хүн бүхэнэй хэһэн ажал тусхай хуудаһанда үдэр бүри харуулагдаха юм.

—Нэн түрүүн тарилга, хахалалга болон бусадшье ажалда шанарай түлөө үсэдөөр тэмсэнэбди. Мүнөө партийно-гүрэнэй хиналтын комитедтэ туһалха бүлэгэй гэшүүд агрегат бүхэнэй ажалые наринаар шалгана,—гэжэ колхозой агроном Очиржап Доржиев хэлэнэ.

Д. Жундуев,
колхозой хоёрдохи комплексно бригадын бригадир.
Зэдын үйлэдбэриин управлени.

Хоёр нормо дүүргэнэ

Хабарай тарилгые богони болзорто үнгэргэхөөр шиидэһэн Хяагтын үйлэдбэриин управлениин «Эрдэм» колхозой механизаторнууд техникэ, зэбсэгүүдээ бүтээсэтэйгээр ашаглажа, эртын тарилгые түргэнөөршье, шанар һайнтайгааршье үнгэргэжэ байнхай. Мүнөө эндэ бүхыдөө 2000 гаран гектарта шэниисэ, яарса таригдаа.

Хабарай тарилгын түрүүшын үдэрнүүдһээ эхилжэ Владимир Семеновой агрегадайхид һайнаар ажаллана. Тэдэнэр үдэр бүри 36 гектарай орондо 60—70 гектар таряа тарижа, колхоз соогоо түрүү һуури эзэлжэ ябана.

А. Сурмач,
манай селькор.

Гурбадахи фермынхид эрхимлэнэ

Хабарай дулаан үдэрнүүд ерэжэ, Борьёогой захагүй үргэн таряалан дээгүүр трактор, машинын хүнхинөөн замханагүй...

Долоон жэлэй табадахи хабарые муу бэшэ бэлэдхэлтэйгээр угтаһан манай совхозой бүхы фермэнүүдэй механизаторнууд тарилгадаа хам оронхой. Энэ шухала кампаниие богонихон болзор соо, һайн шанартайгаар үнгэргэхын түлөө социалис мүрысөөн мүнөө тэдэнэй дунда үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Энэ мүрысөөндэ гурбадахи фермынхид эрхимлэжэ ябана. Түсэбэй ёһоор эндэ 3800 гектарта ороохото ургамалнууд таригдаха байгаа һаа, түрүүшын табан хоногой турша соо 1500 гаран гектарта шэниисэ таригдаа.

Мүн нэгэдэхи фермын механизаторнууд хабарайнгаа тарилгые муу бэшээр хэжэ байна. Эндэ тарилгын хүдэлмэриин түрүүшүүл үдэр бүри олошорно. Түбхын түрүүндэ механизаторнууд Василий Андреев, Алексей Хлебников, Геннадий Олейников гэгшэдэй нэрые дурдаха хэрэгтэй. Тэдэнэр халаан бүхэнэйнгөө даабариие нэгэ хахад дахин үлүүлэн дүүргэжэ, бусадтаа үльгэр жэшээ харуулна.

Д. Тогочеев,
Зэдын үйлэдбэриин управлениин Борьёогой совхозой рабочкомой түрүүлэгшэ.

Республикын колхоз, совхозуудта хабарай тарилгын ябаса тухай

1963 оной майн 5-най мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Үйлэдбэриин управленинүүд	Бүхыдөө	Тэрэ тоодо: шэниисэ	Тэрэ тоодо: горох
Баргажанай	8	5	51
Зэдын	16	30	35
Кабанскын	2	3	3
Хяагтын	12	18	17
Мухар-Шэбэрэй	14	21	—
Түнхэнэй	8	10	33
Улаан-Үдын	20	29	13
Хориин	11	24	16
БҮХЫДӨӨ	13	20	16

…Кастро Рус, Н. С. Хрущев …Москвада бусажа ерэбэ

…люциин нэгэдэмэл …льна хүтэлбэриин …рь, Кубын Рес…мьер-министр Фи…ПСС-эй Центральна …рэхи секретарь, …ннүүдэй Соведэй … Хрущев Москва …рэй турша соо … ЦК-гай Президиумэй гэшүүн, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. И. Брежнев, СССР-эй Оборонын министр маршал Р. Я. Малиновский, маршалнууд А. А. Гречко, Н. И. Крылов майн 4-дэ тэдэнтэй хамтаржа амараа.

Фидель Кастро, Н. С. Хрущев, тэдэнтэй суг амарһан нүхэд майн 5-най үдэшэ Москвада бусажа ерээ.

…тарилгые майн 6-да …дүүргэхын түлөө

…фоноор абтаба). …хан таргалуул… совхозой Хүлэй …ын (эрхилэгшэ …, бригадир нү…) механизатор…лэй табадахи …ые эмхи гурим…ай дэбжэлтын …да үнгэргэжэ

…новой жолоо… агрегат бусад… …ар ажаллана. …д үдэр соо 35 … үрэһэ тариха …0 гаран гектар … Лосевой, Алек…н агрегадууд …эрэйнгөө нор…эн дүүргэнэ. …ид хамтадаа …тарта эртын ороохото ургамалнуудые, тэрэ тоодо 300-гаад гектарта шэниисэ тариха түсэбтэй аад, тэрэнээ майн 6-да сүм дүүргэхээр зоригжонхой. Эртын ороохото ургамалнуудай тарилга имагтал намарай болон эртын паарта сүм таригдахань.

Гадна энэ бригада 132 гектарта кукуруза ургуулха юм. Нёдондо гектар бүриһөө 355 центнер кукурузын ногоон набша намаа хуряажа абаһан аймагай түрүү кукурузашан Павел Лосев дүү хүбүүн Анатолитоёо мүнөө жэлдэ үшөө ехэ ургаса хуряаха зорилготой, поли дээрээ наг шэбхэ түлэг гаргажа, таряалангайнгаа газар уһалжа байһан үетэй.

П. Натаев,
«Шэнэ Үдэ» газетын редакторай орлогшо.

Шалгалта юу харуулааб?

Урданайнгаа алдууе дабтажа болохогүй

КПСС-эй обкомой, республикын Министрнүүдэй Соведэй даалгабаряар ниитын инспектор, Хүдэриин совхозой кукурузашан, СССР-эй Верховно Соведэй депутат Радна Доржиевич Гонсорунов апрелиин 20—24 үдэрнүүдтэ Хориин зарим ажахынуудаар ябаад бусаа һэн. Тиихэдээ нүхэр Гонсорунов тэндэхи колхоз, совхозууд полиин «хатаниие» хэр хүндэлдэг юумэ ааб, ерэхэ тарилгада ямараар бэлдэжэ байна хаб гэжэ шалгаһан, Хориин кукурузашадтай нүхэрэй ёһоор хөөрэлдэһэн байгаа. Ниитын инспекторэй аяншалга тухай, шалгалтын үрэ дүн тухай зарим тэды тэмдэглэл доро хэгдэнэ.

1962 ОНОЙ ДҮНГҺӨӨ

1962 оной хабар Хориин үйлэдбэриин управлениин колхоз, совхозууд 5944 гектар кукуруза тариһан аад, харин намар тэрэнэйнгээ миил 3093 гектарыень хуряажа абаһан, бэшэниинь хосорһон юм. Хуряагдаһан газарай гектар бүриһөөнь оройдоо 65 центнер кукурузын силос даража абаһан байха. Хориин зарим хүтэлбэрилэгшэд энэ ушар тухай асуухада, «Хоримнай хүйтэн улаһилтай нютаг гээшэ, тиимын тула кукуруза һайнаар ургажа шаданагүй» гэһэн шалтаг баридаг байба.

Нээрээ хүйтэнһөө боложо эндэ кукуруза урганагүй гээшэ гү гээд хаража үзэхэдэ, тиимэ бэшэ байна. Анаагай совхозой кукурузашан Павел Андриянович Лосев 1962 ондо 125 гектарай га бүриһөөнь 355 центнер кукуруза хуряажа шадаһан, Чисаанын совхозой механизатор Дмитрий Иванович Грешилов 100 гектарай га бүриһөөнь 182 центнер, Анаагай совхозой Дашижамсо Ринчиндоржиев 80 гектарай га бүриһөөнь 280 центнер кукурузын ногоон набша хуряажа, силос дараһан зэргэтэй. Хоёр дабаанай арын хүнды хабшалнуудта кукуруза таридаг Хүрьбын совхозой кукурузашан Е. М. Кожевников 2,5 метр үндэртэй ургаса хуряаһан юм.

Кукурузын үндэр баян ургаса хуряахын тулада угаа ехэ хүсэлэлгэ оролдолго хэрэгтэй байһаниинь мэдээжэ. Зүгөөр кукуруза ехээр таридаг, үндэр баян ургаса хуряажа абадаг болохын түлөө тэмсэл Хоридо тон халирхайгаар эмхидхэгдэнэ. Энэл ушарһаа дулдыдажа, ниитын малда гүйсэд дүүрэн хүрэхэ шэмэ шүүһээр элбэг тэжээл бэлэдхэгдэнэгүй, мал ажалһаа абтадаг продуктнуудай хэмжээн мүртэйгөөр дээшэлнэгүй. Жэшээ болгон һү һаалган дээрэхи нэгэ, хоёр тоогоор баримталая. Үйлэдбэриин энэ управлениин ажахынууд 1962 оной түрүүшын квартал соо үнеэн бүриһөө 201 килограмм һү һааһан байгаа һаа, энэ жэлэй үнгэрһэн 3 һара соо миил 189 килограмм һү һаажа абаа. Илангаяа Үдын, Хүрьбын, Чисаанын, Анаагай совхозууд һү абалгаяа даншье һаа ехээр хорооҗорхиһон байна.

Иимэ жэшээнэй үрэ дүн Хориин ажахынуудай зарим хүтэлбэрилэгшэдэй һанал сэдьхэл хүдэлгэнэ, зобооно гээшэ гү? Үгы!

«ХЭТЫН ҮЕДЭ ГЭДЭЗГҮЙ ГАЗАРТАЙБДИ»

Иимэ нэгэ ямаршье үндэһэгүй шалтаг бариад һуудаг хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэдтэй «Победа», «Дружба» колхозуудаар, Анаагай совхозой 4-дэхи отделенеэр ябахадаа ушарһан байна. Теэд тиимэ сэдьхэлтэйгээр кукуруза тушаа хандахада, хэрэгынь ямар урагшатай байлтайб?!

«Победа» колхозой кукурузашан нүхэр Новиковтой нүхэр Гонсорунов хөөрэлдөбэ. Һонирхоһон асуудалдань тэндэхи кукурузашан иимэ харюу үгөө бэлэй:

—Кукурузашан гэжэ нэрэтэй боложо хүдэлһөөр хоёр һара болооб. 40 гектар газар таһалжа үгэнхэй. Тэрээн дээрэнь шэбхэ гаргажа байнаб,—гэбэ.

Колхозой түб һуурин шадар байдаг һаалиин гүүртын хажуудахи кукурузын газар дээрэ ошожо хариба. Уһалагдадаг, хүрьһэ зузаантай газар, зүгөөр бага зэргэ хужартайшаг.

— Миниишье зарим газар баһал иимэрхүү хужарлиг юм. Хэрбээ участогайнгаа га бүридэнь 40—50 тонно хуушан наг шэбхэ гаргаагүй һаа, юушье ургуулхагүйт. Энэ һолоомотой шэнэ аргал шабааһантнай поли бузарлахаһаа бэшэ ямаршье туһа хүргэхэгүй. Тиигээд яагаашье эмхи гуримгүйгөөр шэбхэеэ буулгаа гээшэбта?—гэжэ ниитын инспектор нүхэр Новиковто ажаглалта хэбэ.

Тус колхозойхидой кукуруза тоодоггүй байһые үшөө нэгэ иимэ баримта гэршэлнэ. Техникэеэ хадагладаг хашаагай зүүн урда углууда элһэ шоройдо даруулшаһан, жэбэ жонходо эдюулшэһэн, буласаа гэхээр газарта шаагдаһан, кукуруза таридаг сеялкэ хэбтэнэ. Тиихэдэ шэб шэнэ навесной сеялкэ мүн лэ иимэрхүү байдалтай. Үнгэрхэдөө, тэрэнэй хэмжүүрэйнь проволоко абажа, тоһодожо хадаглаагүй байһаниинь тон гэмшэлтэй.

Мүн энэ колхознай ойройдоол 50 гектарта кукуруза хаяхаар забдажа байна. Газар дайда дээрэнь кукуруза заатагүй ургаха алибаа нүхэсэл дүүрэн бии байна гэжэ нүхэр Гонсорунов өөрынгөө дүй дүршэлһөө жэшээ харуулан байжа, эндэхи нү-

(Үргэлжэлэлынь 2-дохи нюурта)

Партийна ажабайдал

ЗҮБ ЗАМААР...

Прибайкалиин промышленно-үйлэдбэриин зонын парткомой хүдэлмэриин дүй дүршэлһөө

Прибайкалиин промышленно-үйлэдбэриин зонын гол һалбари ой модоной, модо болбосоруулдаг промышленность болоно. Тэрээнһээ гадна, зоно соо цемент-шиферэй завод, барилга-хабсаралгын управленинүүд, загаһанай промышленность, барилгын материалнуудай, түмэр замай, бүгэдэ дээрээ —46 томо предприятинүүд тоологдоно.

Мүнөө жэлдэ тус зонын предприятинуудай ажалшадай урда ехэ, харюусалгатай зорилгонууд табигданхай. Зоно дотор бүхы дээрээ 42 миллион үлүүтэй түхэригэй продукци гаргагдаха.

Эдэ ехэ зорилгонуудые бодото хэрэг дээрэнь бэелүүлхын түлөө зонын партийна комитет түрүүшын үдэрнүүдһээ предприятинуудай парторганизацинуудай болон бүхы хүдэлмэришэдэй хүсэ шадал элсүүлжэ байна. Үнгэрһэн сагай турша соо парткомой хүдэлмэрилэгшэдэй зонын предприятинуудаар ябажа, ажал хүдэлмэритэйнь танилсахада, тэндэ ашаглагдаагүй арга боломжонууд ехэ байна гэжэ элирүүлэгдэә. Жэшээнь, Татауровска барилгын материалнуудай комбинадайхид хуушанайхяараа хүдэлжэ, ажалдаа түрүү технологи нэбтэрүүлдэггүй. Тиигэжэ түсэбөө дүүргэдэггүй байгаа. Жэшээнь, 1962 ондо тус комбинадай ажалшад аяар миллион гаран хэһэг хирпиисэ дутуу гаргаа. Эдэ дутуу дундануудые усадхаха талаар парткомой хүдэлмэрилэгшэд, нэн түрүүндэ тэрэнэй секретарь нүхэр Г. А. Еремин комбинадай хүтэлбэрилэгшэдтэ горитойхон туһаламжа хүргэһэн байна. Зонын парткомой хүдэлмэрилэгшэдэй дурадхалаар комбинадай харюусалгатай участогуудта коммунистнууд эльгээгдээ. Урдань гээгдэжэ ябаһан комбинадай ажалшад энэ жэлэй февраль—март һарануудта түсэбһөө гадуур 155 мянган хэһэг хирпиисэ гаргаа.

Тимлюгэй ТЭС-дэ ажалшадай дунда ажалай журам эбдэхэ ушарнууд тохёолдодог, мүн ойлгуулламжын хүдэлмэри һулаар ябуулагдадаг байгаа. Зонын партком энэ асуудал өөрынгөө бюро дээрэ зүбшэн хэлсэжэ, саашадаа ажалаа һайжаруулхын тула электростанциин хүтэлбэрилэгшэд болон коммунистнууд юу хэхэ байһыень ойлгуулжа үгэһэн юм. Мүнөө эндэ ажалшадай хүдэлмэриин дүн саг үргэлжэ согсологдожо, ажалай түрүүшүүлдэ дамжуулгын улаан тугханууд барюулагдадаг болоо. Мүн агитаторнууд саг үргэлжэ ажалшадай дунда һонирхолтой хөөрэлдөөнүүдые эмхидхэнэ. Энээнэй ашаар Тимлюгэй ТЭС-эй коллектив 1963 оной нэгэдэхи кварталайнгаа түсэбые 104,1 процентээр дүүргэә.

Һүүлэй үедэ Байгалай, Итанцын, Баргажанай леспромхозуудай, Сэлэнгын, Байгалай модоной комбинадуудай партийна организацинууд ажалшадай дунда эмхидхэлэй болон ниитэ-политическэ хүдэлмэри һайжаруулһанай ашаар һара бүри түсэбөө амжалтатайгаар дүүргэнэ.

Зонын партийна комитет коммунистнуудые харюусалгатай ажал хүдэлмэридэ дэбжүүлхэ, тэдэниие хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ мүн лэ анхаралаа хандуулна. Парткомой дурадхалаар Тимлюгэй ТЭС-эй начальнигаар инженер, коммунист Е. И. Карпенко, Татауровска барилгын материалнуудай комбинадай, Итанцын леспромхозой, Клюевскэ модоной заводой парторганизацинуудай секретарьнуудаар Л. И. Рюмкина, П. Д. Ключников болон Ф. О. Тишенин гэгшэд һунгагдаһан байна.

Мүн тус зонын партком предприятинуудта түрүү технологи, түрүүшүүлэй дүй дүршэл нэбтэрүүлхэ зорилготойгоор экономическа конференцинүүд болон пропагандистнуудай кустовой семинар үнгэргөө. Эндэ Байгалай модоной баазын директор Ф. Л. Пронюк, Байгалай леспромхозой директор нүхэр С. И. Гришкин, Баргажанай леспромхозой главна инженер нүхэр Д. Д. Серебренников үйлэдбэриин арга боломжонуудые зүбөөр хэрэглэжэ, түрүүшүүлэй дүй дүршэл нэбтэрүүлхэ талаар юу хэжэ байһан тухайгаа һонирхолтойгоор хөөрэжэ үгөө.

Эдэ бүгэдын ашаар зонын предприятинууд энэ жэлэй нэгэдэхи кварталай түсэбые 107 процентээр дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур 705 мянган түхэригэй продукци гаргаа.

Гэхэтэй хамта Прибайкалиин промышленно-үйлэдбэриин зонын парткомой ажал хүдэлмэридэ үшөө дутуу дунданууд бии. Тус зонын партийна организацинуудта залуу коммунистнуудые хүмүүжүүлгэ муугаар табигданхай. Иимэ байдалые парткомой хүдэлмэрилэгшэд һайса мэдэжэ байбашье, парторганизацинуудай секретарьнарта ёһотой туһаламжа үзүүлнэгүй.

Эдэ дутуу дундануудые усадхаха талаар зонын партком саг дары хэмжээ абаха ёһотой.

Н. Чечетка,
КПСС-эй обкомой инструктор.

Үйлэдбэриин һуралсал— партийна суглаан дээрэ

Һаяхан Түнхэнэй үйлэдбэриин управлениин Орлигой дунда һургуулида партийна суглаан зарлагдажа, һурагшадай үйлэдбэриин бригадын ажал хүдэлмэри тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдэбэ.

Суглаан дээрэ үгэ хэлэһэн коммунистнууд һурагшадай үйлэдбэриин бригадануудай ажал хүдэлмэридэ бии байгаа дутуу дундануудые шангаар шүүмжэлжэ, энэ хүдэлмэрине һайжаруулха талаар юу хэхэ хэрэгтэйб гэжэ үнэтэ дурадхалнуудые оруулаа.

Партийна суглаан дээрэ һурагшадай үйлэдбэриин һуралсалые һайжаруулха талаар тодорхой шиидхэбэри баталан абтаа.

В. Галсанов.

Түрүү һаалишадай дүй дүршэлһөө

ҺҮ ЕХЭЭР ҺААХЫН ТҮЛ... ИИГЭЖЭ ТЭМСЭНЭБД...

Зэдын үйлэдбэриин управлениин Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой һаалишан Дулмажаб МАНСОРУНОВАГАЙ хөөрөөнһөө

Һү ехээр һаахын тулада өөрынгөө хэрэг һайнаар мэдэхэ, тэрээндээ дуратайгаар хандаха, оролдосотойгоор ажаллаха, үнеэдэй эдеэлүүлгэ, харууһалгые зүбөөр эмхидхэхэ, тэдэниие хаһа саг соонь ороондо оруулха, шэргээхэ, мүн үнеэдые тугаллалгадань зүбөөр бэлэдхэхэ хэрэгтэй.

Тиимэһээ эдэ асуудалнуудта тогтохо, мүн манай фермын һаалишадай ажал хүдэлмэриин яажа эмхидхэгдэдэг тухай хөөрэхэ байнаб.

ҮНЕЭДЫЕ ОРООНДО ОРУУЛГА, ТУГАЛЛАЛГАДАНЬ БЭЛЭДХЭЛГЭ

Мүнөө минии харууһалжа байһан 18 үнеэдэй 4-нь залуу үнеэд юм. Тэдэнэйнгээ түрүүшын ютые обёоронгүй гарашахагүйн тулада тэдэнэй хойноһоо наринаар ажаглан хаража байдагби. Түрүүшын отоной үедэ үнеэд һайнаар үрэжэдэг гэжэ дүй дүршэл дээрэһээ эли болоожо үгэнхэй.

Манай фермэ дээрэ ехэнхидээ искусственна аргаар үрэжүүлгэ хэгдэдэг дээрэһээ һайн үрэ дүн түйлагдадаг. Имагтал искусственна үрэжүүлгэ хэрэглээд байбал, үнеэн бүриһөө жэл бүри тугал абажа, хашараг, гунжадые һубайруулангүй байжа болохо байна.

Ороондо ороһонойнь һүүлээр үнеэд туугаллалгада бэлэдхэгдэдэг гэжэ мэдээжэ. Хэрбээ түрүүшынхеэ түрэхэ гунжан һаань, үрэжүүлэгдэһэнэйнь һүүлээр хахад жэлэй үнгэрөөд байхада дэлэнгыень зөөлэн болгожо, тайлбарилан хэлэбэл, эльбэжэ, нидхэржэ эхилдэг байнаб. Түрүүшынхеэ түрэһэн үнеэнэй дэлэн һайнаар зөөлэрүүлэгдэһэн байгаа һаа, түрүүшынгээ жэлдэ һаалгажа ороходоо һү ехээр үгэдэг, удаадахи жэлнүүдтэнь тэрэ һүтэй үнеэн болодог гэжэ һаалишад һайн мэдэдэг.

Ехэ үнеэдые туугаллуулгада нэгэ бага ондоошогоор бэлэдхэдэгби. Үнеэн бүхэнэй онсо өөрэ илгаань хараадаа абан, тэдэниие хаһа саг соонь шэргээхэ гээшэ ехэ удха шанартай. Туугаллаа һаань, дунда зэргээр хоёр һара урид үнеэдые һаахая болихо гэжэ мэргэжэлтэд һанамжалан дурадхадаг. Энэнь зүб юм ааб даа. Зүгөөр энэ һанамжа дурадхалые үнеэн бүридэ хэрэглэжэ болохогүй гэжэ намда һанагдана. Жэшээлхэдэ, һү багаар гарадаг хооһон үнеэдые туугаллахаһаань 80, мүн дээшэнье үдэр урид заримдаа шэргээдэг байнаб. Иигэхэдээ түрүүшын жэлдэ һаалгаха үедэнь дутуу абаһан һүеэ удаадахи жэлдэнь хүсэлдүүлдэг гээшэб. Һүтэй үнеэдэй һаалгангүй байха үеые 45—50 үдэр хүрэтэр хорооджо болохо байна. Шэргээд, һаалгангүй байха үеынь иигэжэ зарим зэргээр хорооходо, үнеэдэй ашаг шэмэнь удаадахи жэлдээ бага болодоггүй байна.

Үнеэдые аажамаар дадхааһаар 7-8 хоногой турша соо шэргээдэгби. Анха түрүүн һаалгыень үсөөрүүлжэ, тэжээлэйнь рационие хубилгадаг байнаб. Багсаахада, үнеэдые шэргээхэһээ 10—12 хоног урид рационһоонь шэмэтэ тэжээл болон ороо-һо тарянанай зүйлые болюулаад, бүдүүн тэжээл эдюулдэг байнаб. Үнеэдэй шэргэһэнһээ хойшо неделиин үнгэрөөд байхада силос болон ороо-һо тарянанай зүйл үгэжэ эхилээд, тэрэнээ дадхуулһаар хүсэд нормодонь хүрэтэр нэмээдэг байнабди.

Шэргээд байһан үнеэдые һаалгажа байһан үеынхиһөөнь дутуугүй һайнаар эдеэлүүлхэ шухала гэжэ өөрынгөө хүдэлмэриин дүй дүршэлһөө тобшолол хэһэн байнаб. Шадал һайнтай үнеэд хододоо һайн, элүүр энхэ тугал гаргадаг.

ЕХЭ ҺҮН ҺААЛИШАДАЙ ОРОЛДОЛГОҺОО

«Үнеэдэй һүн гансахан эдеэлгэнһээ бэшэ, мүн һаалишадай оролдолгоһоо» гэһэн арадай үгэ мүнөө һаалишадай дунда дэлгэрэнхэй. Тиимэһээ үнеэдые һайнаар эдеэлүүлхэһээ гадна, тэдэнэй хойноһоо оролдосотой һайнаар харууһалха хэрэгтэй болоно.

Бидэнэр үнеэдэйнгээ хүхэ дэлэнгые анхаралтайгаар ажаглан хаража байдаг заншалтайбди. Хүхэ дэлэнгыень адаахагүй, хахаруулхагүй гэжэ оролдохо хэрэгтэй. Тиимэһээ үнеэдые һааха бүриингөө урда тээ хүхэ дэлэнгыень бүлеэн, сэбэр уһаар угаагаад, хуурай болотор полотенцээр аршадагби.

Зүгөөр һааха гээшэ үнеэдэй һү оролгодо мүн лэ нүлөөлдэг. Үнеэдэй һүеэ хүсэдөөр үгэхын тулада һаахынгаа урда тээ, һаажа хахадлаад байхадаа, һаажа дүүргэхынгээ урда тээ дэлэнгыень эльбэдэг, нидхэрдэг байнаб.

Түрүүн түрэһэн үнеэдые туугаллаһанһаань хойшо 10—15 үдэрэй турша соо һүнэйнь гарасые хаража, үдэртөө 3 дахин һаадаг байнаб. Тиигээд тэдэниие саашадаа 2 дахин һаадаг бологшоб.

ҮНЕЭДЫЕ ЭДЕЭЛҮҮЛГЭ, ХАРУУҺАЛГА

Үнеэдые зүбөөр эдеэлүүлхэ, тэдэниие һайнаар харууһалха гээшэ һаалишанай гол шухала ажалынь болоно. Һайн шанартай, олон янзын тэжээлээр хүсэдөөр хангагдаха гээшэ һү ехээр һаажа абаха гол шухала арга нүхэсэлнүүдэй нэгэниинь болоно гэжэ би өөрынгөө хүдэлмэриин дүй дүршэлһөө мэдэжэ абаһан байнаб. Үбһэ, силос болон орооһо тарянанай элбэг байгаа һаань, һүн ехээр һаагдахал.

Һаалишан бүхэн өөрынгөө харууһалжа байһан үнеэдэй шэгнүүрые, хэды шэнээн һү үгэдэгые мэдэхэ, тиигээд тэжээлэй рацион зохёохо доо, эдэ бүгэдые хараадаа абаха ёһотой.

Тэрэшэлэн үнеэдэй һү оролгодо тэжээлэй хэм хэмжүүр, шанар, тэдэниие шэлэн ололго ехээр нүлөөлдэг. Зарим үнеэд силос ехээр эдихэдээ бүри һүтэй болодог.

Үбһэ тэжээл элбэгээр бэлэдхэгдэһэн дээрэһээ малайнгаа рациондо силос, зелёнко нилээд ехээр бидэнэр нэмээһэн байнабди. 20 гаран килограмм хүрэтэр силос, 4-5 килограмм хүрэтэр зелёнко, һолоомо, 3 килограмм үбһэ, талха тарянанай зүйл үбэлдөө үнеэдтээ үгэдэгбди.

Тэрээнһээ гадна, үнеэдэйнгээ ямар тэжээлдэ дуратай, дурагүйень анхаралтайгаар ажаглан харадаг, янза бүриин, һайн шанартай тэжээл тэдээндэ үгэхэ гэжэ оролдодог байнаб.

Хэрбээ үнеэд хадаа тэжээлдэ дурагүй болоод, хожорхоёо һанаа...

һаань, рацион... оролдодог, үнеэ... дэг зүйл тэрээ... наб.

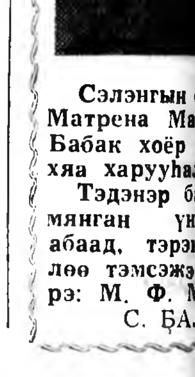
АЖАЛАЙ ...

Үнеэдэймнай ... абан, хэды шэнэ... түл абаха түх... габари колхозо... үгэдэг. Удаань ... ёһоор һара бүр... шэнээн һү һаа... график зохёогше... гагүй. Үнеэднай ... гажа байха ямар ... үгэдэг бэ гэжэ ... дэг байна ха юм...

Имагтал нүхэ... үнинэй дүршэл... туһаламжа үзүү... дүршэлтэй боло... дөө муу бэшэ ... Жэшээнь, нёдо... 18 үнеэдэйнгээ ... гаран литр һү ... түрүү һүүрин... һэн байнаб. Мүн... риһөө 1700 литр... абанхайб.

Энэ жэлэй дүр... үнеэн бүриһөө 6... һаагаад байнаб.

Буряадай АССР... хүндэлэлдэ дэлг... рысөөндэ оролсо... турша соо үнеэн... һээ бага бэшэ һ... дээд, энэ уялга... гөөр дүүргэхын т... тэмсэжэ байнхайб.

Сэлэнгын со... Матрена Мат... Бабак хоёр д... хяа харууһал... Тэдэнэр бай... мянган үнд... абаад, тэрэн... лөө тэмсэжэ ... рэ: М. Ф. М...
С. БАЛ...

Һү һаалинь юундэ доошолноб?

XX партсъездын нэрэмжэтэ колхоз Хяагтын үйлэдбэриин управлени соо томохон ажахынуудай нэгэниинь юм. Эндэ табан һаалиин гүүртэ бии. Теэд эдэ гүүртэнүүдэй нэгэнииньшье һү һааха түсэбөө һара бүри дүүргэнэгүй.

Жэшээ болгон Хаягагай гүүртые абаад үзэе. Тус гүүртэ дээрэ 7 һаалишад хүдэлнэ. Тэдэнэр һарын турша соо бүхы гүүртээрээ 10 гара мянган литр һү һааха түсэбтэй байһан аад, арай гэжэ 6-7 мянган литр һү һаана гэхэ гү, али һарынгаа түсэбые оройдоо 60—70 процентээр дүүргэнэ.

Хаягагай гүүртэ дээрэ һүн яахадаа багаар һаагданаб? Түбхын түрүүн эндэ ажалай журам һуладанхай. Зарим һаалишад ажалдаа хожомдожо, үнеэдээ мууса эдеэлүүлнэ, тэдэниие хүсэд һаанагүй. Энээн дээрэһээ боложо, һү һаалга һара бүри доошолжо байнхай. Жэшээнь, январь һарада энэ гүүртынхид 123 үнеэнһээ 9200 литр һү һааһан байбал, мартда оройдоо 6930 литр һү һаагаа.

Тус гүүртэ дээрэ ехэнхидээ залуушуул хүдэлдэг юм. Теэд колхозой комсомолой эхин организаци һаалишадай дунда ойлгуулламжын хүдэлмэрие һайжаруулжа, ажалай журамые шангадхаха талаар хэмжээ абадаггүйнь гайхалтай.

С. Биликтуев.

Урданайнгаа алдууе дабтажа болохогүй

(Эхиниинь 1-дэхи нюурта)

хэдтэ хөөрөө. Жэшээнь, Хангир гэжэ нютагта һү һаалиин 3 гүүртэ, хониной 3 отара байрладаг. Наг шэбхэ гээшэ бүри барагдашагүй. Адаг зуугаад гектар болохо наруули нахид, хүбхэгэр хара хүрьһэтэй газар фермын хойто гүбээгэй бооридо нэмжыжэ хэбтэдэг.

«Дружба» колхоздо баһал үлүү юумэнь үгы. Гэбэшье эндэхи кукурузашан нүхэр Ружанский дүү хүбүүнтээ наг шэбхэ гаргажа, яһала забда залигүй ажаллажа байһан үетэй. Зүгөөр кукуруза таридаг газарыень харахадаа, ниитын инспектор ехэл шамарлаад, бирагүйхэн лэ поли байна гэжэ хэлэбэ. Нээрээшье, уһалагдадаггүй, гүбээтэнги, хүрьһэ муутай, урда тээнь утэгжүүлэгдээгүй участок байшоо.

Анаагай совхозой 4-дэхи отделениин кукурузашан Иван Григорьевич Лужниковтай уулзабабди. Энэ нүхэр ехэ ажалша бэрхэ механизатор юм. Кукурузашан болоһооршье 3-4 жэл үнгэрөө. Наг шэбхэ плантаци дээрээ ехээр гаргадаг, һайн кукуруза ургуулаадшье туршаһан хүн. Гэбэшье отделениин управлениин (эрхилэгшэнь нүхэр Кирюхин) мүнөө жэлдэ «полиин хатан» тушаа анхаралаа хандуулаагүйһөө боложо, мүртэй юумэ хэгдээгүй байшоо.

— Манай нютагай газар хэзээшье гэдэдэггүй юм, кукуруза тарижа зоболоной хэрэггүй,—гэжэ нүхэр Кирюхин ниитын инспектор нүхэр Гонсоруновта сэхэ харюусаһан байна. Харин тиихэдэнь нүхэр Лужников тэрэ һанамжые буруушааһан, хайшан гээд урда жэлнүүдтэ кукуруза ехээр ургуулһан тухайгаа хөөрэжэ үгөө һэн.

— Манние саг үргэлжэ ондоо хүдэлмэридэ ябуулна. Мүнөөшье тракторааран һолоомо һүрилжэ байнаб. Зундаа үбһэндэ ябахаш. Тиигээд отделениимнай агроном манда бүри энэ гэхэ туһа хүргэдэггүй. Иигэжэ байхадань яагаад кукуруза ургахаб даа,—гэжэ Иван Григорьевич гомдоно.

Кукурузын тарилгада бэлэдхэл Хэжэнгынишье совхоздо баһал хангалтагүйгөөр ябуулагдана. Тус ажахы 1368 гектарта кукуруза ургуулха түсэбтэй. Хамтадаа 19602 тонно наг шэбхэ поли дээрэ шэрэжэ гаргаха уялгатай аад, харин миил 3000 тонно шэбхэ зөөгөөд байгаа. Шэбхэгүйгөөр кукуруза ургуулхань бэрхэ гэжэ хэжэнгээрхин һайса мэдэнэ. Нёдондо 1418 гектар кукуруза тариһан аад, тэрэнэйнгээ хахадыень хуряажа абаһан, хуряагдаһан гектар бүриһөө миил 57 центнер ногоон набша силос болгон дараа һэн. 727 гектар тарилгань ургаса үгөөгүй гэхэ.

БЭРХЭШҮҮЛЭЙ АЖАЛ ЖЭШЭЭ БОЛОГ

— Ашангада кукуруза ургуулжа ядагша һэмди. Харин нёдондо нэгэ бэрхэ залуу механизаторые энэ ажалда табиһамнай, түрүүшынхеэ 80 гектарай га бүриһөөнь 98 центнер ногоон набша хуряагаа. Оролдоол һаа, ургахал ушартай байна, —гээд, Анаагай совхозой 6-дахи отделениин эрхилэгшэ нүхэр Дагбаев кукурузашан Иван Паньковые магтана.

Иван Паньковые даажа абаһан ажалһаань ондоо тээшэ заашье һамааруулангүй хүдэлгэжэ байна. Энэ нүхэр 1400 тонно наг шэбхэ поли дээрээ гарганхай. Мүнөө үдэр һүнигүй гэхээр габшагайгаар хүдэлжэ байнхай.

—130 гектар кукуруза тарижа, гектар бүриһөөнь 250 центнер ургаса хуряажа абахаар тэмсэжэ байнаб,—гэжэ нүхэр Паньков ниитын инспектортэ хөөрэжэ үгэбэ. Тиигээдшье отделениин хүтэлбэрилэгшэд энэ шухала хэрэгтэ һаналаа табина. Полиинь шадар байһан нуурһаа уһа бүлэн гаргажа, участогынь уһалха гэжэ оролдоно.

Чисаанын совхозой кукурузашан нүхэр Грешилов мүн лэ плантаци дээрэһээ һаланагүй. Шэбхээ шэрэнэ, забһартань участогуудаа уһална. Энэ нүхэрэй звено 2000 шахуу тонно наг шэбхэ поли дээрээ зөөнхэй. Хүдэлмэреэ үдэр бүри эршэдүүлжэ байһан үетэй. Совхозой дирекцишье алибаа туһаламжа үзүүлнэ. Наг шэбхэ шэрэхэ воскресник эмхидхэнэ. Эгээ мүнөө тус совхозой кукурузын газарта шэбхэ шэрэхэ дайшалхы һара соносхогдоод байна.

Хүрбын совхозой кукурузашан нүхэр Кожевников, Үдын совхозой—нүхэр Жигжитов, Хэжэнгын совхозой—нүхэр Гончиков, Ааланай совхозой—нүхэр Лосев болон бусад түрүүшүүл «полиин хатанай» үндэр баян ургасын түлөө эрид шангаар тэмсэнэ. Гэхэтэй хамта управлениин олохон газарнуудта энэ шухала хэрэгые хангалтагүйгөөр эмхидхэдэг, хайхарамжагүйгөөр тэрээндэ хандадаг ушар дайралдана.

Энэ асуудалда ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэдэй зүгһөө анхарал багаар табигдана. Үйлэдбэриин управленишье энэ талаар мүн лэ дутагдалтай байна гэжэ сэхэ тэмдэглэмээр.

НҮХЭР ЁҺОНОЙ ХӨӨРЭЛДӨӨН

Ниитын инспекторэй зарим ажахынуудаар ябаһанай эсэстэ, управлениин харьяата ажахынуудай дүшөөд гаран кукурузашад Хоридо сугларжа, управлениин соведэй зүблөөндэ хабаадалсаба. Тэндэ нүхэр Гонсорунов өөрынгөө дүй дүршэл тухай тодо һонороор, дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгэһэн байна.

Тиихэ зуураа Хориин аймагай газар дайда баян байна, хүрьһэ һайнтай, ехэнхидээ уһалагдамаар участогуудтай. Тиимэ тула кукуруза ехээр тарижа, үндэр баян ургаса хуряаха арга боломжо дүүрэн бии гэжэ тэмдэглэбэ. Кукуруза ургуулха агротехникэ муугаар хэрэглэдэг дээрэһээ энэ үнэтэ тэжээл хосорно, бага ургаса үгэнэ гэбэ. Ушар иимэһээ нүхэр Гонсорунов өөрынгөө үгэ дотор энэ асуудалда онсолон тогтоо. Поли дээрэ наг шэбхэ ехээр гаргаад, газараа һайса элдүүрилээд, зурууд хоорондын элдүүрилгэ һайса хээд, минеральна үтэгжүүлгэ зүбөөр хэрэглээд байгаа хадаа кукурузын силосээр адууһа малаа гүйсэд хангажа шадахат гэжэ тодорхойлбо.

Звенонуудые саг үргэлжэ хүдэлхэ хүнүүдээр бүридүүлхэ, тэдэнэй ажалые гүйсэд оньһожоруулха (илангаяа шэбхэ зөөлгые), кукурузашадай хүдэлмэридэ ходо туһалжа байха гээшэ тон шухала гэбэ. Кукурузашадые ходо һэлгэхэ болоо һаа, юрэдөө, аша үрэнь харагдахагүй, жэлһээ жэлдэ кукурузамнай өөдэлхэгүй байна гэжэ тэмдэглэбэ. Тэрэнышье тон зүб. Хоридо үнинэй хүдэлжэ байһан кукурузашад хомор ха юм даа.

Хориин кукурузашад удаа дараалан бодожо байгаад, һанаһан бодоһоноо сэхэ руунь хэлэһэн, дутуу дундануудаа элирүүлһэн байна. Тиихэ зуураа кукурузаһаа хаһардаг хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэдые нюур сахингүй шүүмжэлээ. Кукуруза һуулгаха хүрэтэр үшөө һара шахуу саг үлөөд байна, энэ үе соо дэлисэ ехэтэйгээр ажаллаха, кукуруза ургуулгын түрүүшын шата болохо тарилгые һайн бэлэдхэлтэйгээр угтаха зорилгоёо тодорхойлбод.

Г. ЦЫРЕТОРОВ,
манай гүсхай корр.

Заганай эхэнэрнүүдэй үүсх...

Хабарай хагсуу һалхитай үдэшэшье һаань, колхозой клуб руу хүн зон олоороо субана. Баһа холын фермэ, отаранууднаа ерэһэн машинанууд хэбэртэй, кузоваарнь дүүрэн жэрэгэр эхэнэрнүүд хоолой нэгэдүүлэн дууладаһаар, гол үйлсэдэ орожо, артелиин клуб тээшэ шэглэнэ. «Мүнөөдэр ямар һайндэр юм һэм» гэжэ бидэнэр һанажа ядан, зоной сугларһан газар тээшэ баһал алхалбабди. Зуурандаа библиотекын хажууда, хүн зоной олоороо ябадаг харгы дээрэ түхеэрэгдэһэн соносхолой самбарта хүрэжэ, «Мүнөөдэр Заган тосхоной эхэнэрнүүдэй суглаан зарлагдана. Хэлсэхэ асуудал гэхэдэ, хүдөө ажахын продуктнуудые бүри ехээр абаха тэмсэлдэ бидэнэй хуби оролсохо зэргэтэй» гэһэн соносхолой аржытар бэшээтэй байһые уншахадаа, клуб тээшэ хүнэй итэрээ субаһаниие одоолшье ойлгобобди.

Ерэхэ зон баран сугларба хэбэртэй. Клубташье, мүн газаашье улад зон дүүрэн. Зугаа ехэтэй энеэдэ, хөөрэлдөөн таһалданагүй. Барагсаан шахуу эхэнэрнүүд, залуушье, хүгшэншье илгадгүй булта ерэһэн ха. Колхозой правлени, партийна организациин уряалаар тэдэнэр хамтын ажалда хаһа шадал соогоо хабаадажа, эдеэ хоолой зүйлнүүдые бүри ехээр абажа, гүрэндөө худалдаха уялгаяа колхозойнгоо нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхэ хэрэгтэ туһалалсаха тушаа үнэн зүрхэнһөө хөөрэлдөө.

СССР-эй Верховно Соведэй депутат, колхозой агроном Юлия Ивановна Лютаева орон дотор, дэлхэй дээрэ боложо байгаа һонин тухай тобшохоноор хөөрэжэ үгөөд, удаань долоон жэлэй 5-дахи жэлдэ «Заганский» колхозой гэшүүд ямар зорилго урдаа табинхайб гэжэ тодорхой һонирхолтойгоор элидхэбэ.

Элидхэлшын һүүлээр үгэ хэлэхэ дуратайшуул удаа дараалан бэе бэеэ һэлгэнэ. Хэлэхэ юумэн эндэ ерэгшэлтэ, гэрэй эзэн эхэнэрнүүдтэ яһалал бии.

Трибунада гэрэй эзэн эхэнэрнүүд, ажалда ябагшад удаа дараалан гарана. Тэдэнэр өөһэдынгөө юу сэдьхэжэ ябаһан тухай үнэн зүрхэнһөө хөөрэнэ.

Суглаашад булта колхозойнгоо ажалда хабаадахабди гэһэн шиидхэбэри абаа. Тиигэжэ тэдэнэр мүнөө жэлдэ өөһэдынгөө хүсөөр 8500 центнер һү, 1000 центнер мяха. 350 мянган үндэгэ абахабди. Мүн тарян ажалда эдэбхи ехэтэйгээр хабаадалсажа, үндэр баян ургаса хуряаха хэрэгтэ өөһэдынгөө нангин хубитые оруулалсахабди. Тиихын тула 120 га саахарай свёкло, 120 гектар хартаабха, огородой эдеэ харууһалжа, 14 мянган центнер саахарай свёкло, 12 мянган центнер хартаабха, 1500 центнер огородо... абахабди гэһэн с...

Мүн хараалһ... лүүлхэ хэрэгтэ 3... гуулиин багшана... эмнэлгын, хэлхэ... зургаануудта аж... булта хабаадалса... га. Үбһэ таря... хаһын үедэ гэр... парын 15—20 ... дахин хамтын ... хаар шиидэә.

Суглаанда ха... гаа бүхы эхэнэр... да булта хабаа... бэшэг нэгэн ду...

ЗҮҮН-СИБИРИИН ЭКОНОМИЧЕСКА Р...

ХЯМДА СЭНТЭЙ ЭД ГАРГАДАГ ЗАВОД

Эрхүүгэй областиин Бирюсинскэ гидролизна завод хадаа Сибириин химическэ промышленностиин томохон предприятинуудай нэгэн юм. Эндэ модоной хибэдэһэ, тайрадаһа, зомгооһо болон бусад үлэгдэлнүүдһээ хямда сэнтэй продукци гаргагдадаг. Энэ заводой ажалайнь бүтээсэ бусад хүршэ заводуудайхиһаа хоёр дахин ехэ юм. Орон доторoo эгээл хямда сэнтэй этиловэ спирт гаргана. Долоон жэлэй эхинһээ хойшо тэрээнэйнгээ өөрынь үнэ сэнгые 30 процент хямда болгожо шадаа.

Эндэ гидролизна шэнэ аппарадуудые тодхоһоной ашаар нэгэ тонно модоной хуурай үлэгдэлнүүдһээ 780 литр спирт буйлуулан гаргана. Мүн технологическа аппаратурые сэбэр байлгахын талаар шэнэ оньһо тодхожо, 80 мянган түхэриг алмажа шадаа.

Мүнөө заводой бүхы цехүүд оньһожоруулагдажа, продукциин өөрынь үнэ сэн нилээд хямдарха ушартай.

БҮД НЭХЭГШЭДЭЙ ГОРОДОК

Шэтэ городой баруун захаһаань эхилээд, Яблонай шэлын хормой туласа шэнэ барилганууд эршэмтэйгээр ябуулагдана. Эндэ 400 гектар талмай дээрэ байрын гэрнүүд, парканууд, һургуулинууд, кинотеатр, магазинууд, почтамт, стадион болон медицинскэ эмхи зургаанууд баригдаха юм. Энэ хадаа бүд нэхэгшэдэй городок болохо байна. Эндэ бүхыдөө 70 мянган хүн ажаһууха.

Энэ городогой хойто хубидань Зүүн-Си... мо бүд нэхэлг... канууд бариг... дэнхэй. Эдэ ... лэй туршада ... лион метр бүд... байха юм.

Эдэ фабрик... ниинь мүнөө ... лээ. Мүн хүрш... гудамжада ол... рын гэрнүүд ба... үдэрнүүдтэ ... 48 бүлэ эндэ ... квартиранууд...

БАЙГАЛАЙ З... АМЖ...

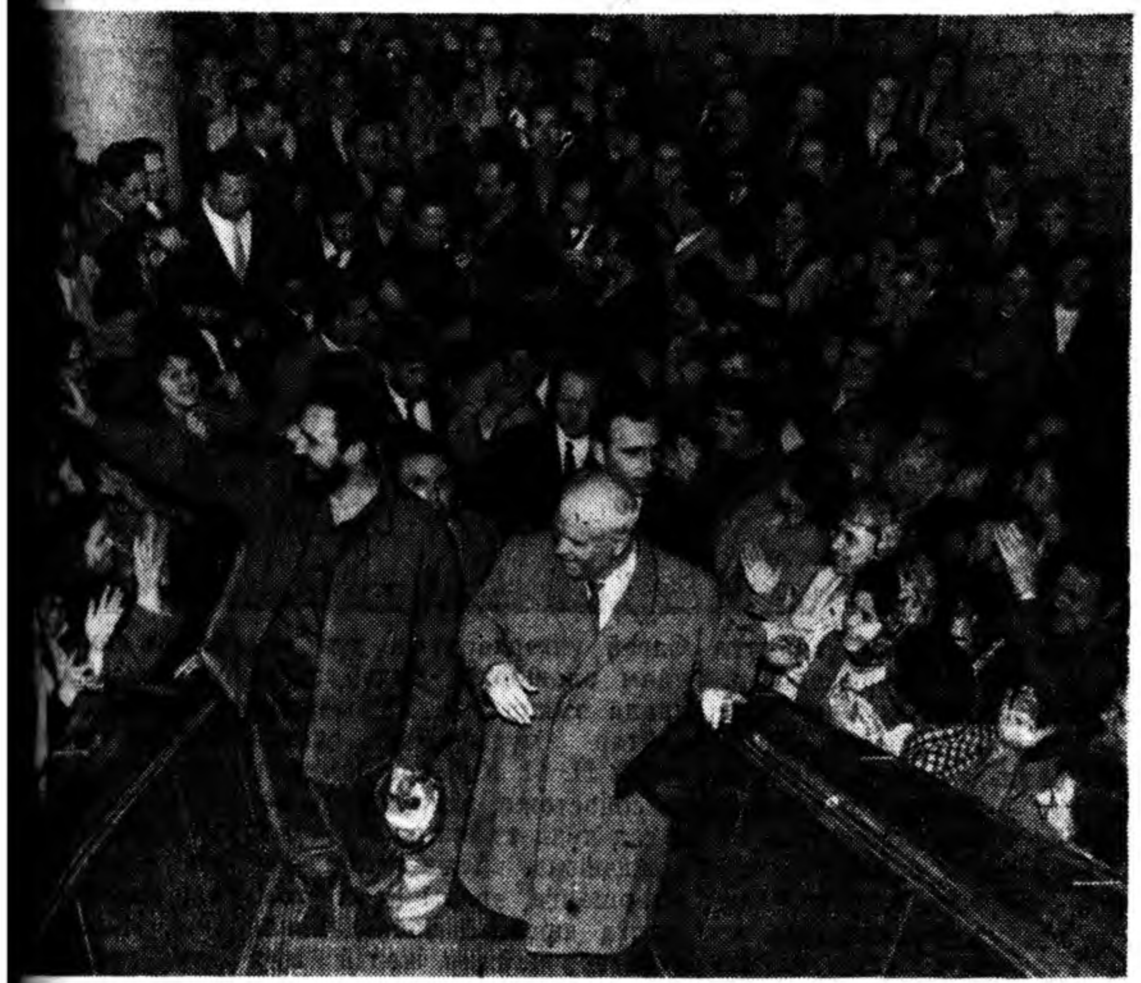
Баргажанай ... галай зүүн эр... булик тохөйд... һоо загаһа ... ажалаа һай... нэйнгээ, мүн ... тэй болоһоно... дэхи загаһаша... жалта түйлан... түрүүшын кв... центнер элд... барижа шада... хараалагдаһ... ехэ болоно.

Баргажана... лец» гэжэ ... колхозой Ко... най бригада ... ажаллана. Эн... кварталайнга... гэжэ шадаа.

Коммунистнууд Алексей Алексеевич Добрынин, Даниил Прокопьевич Посошков гэгшэд 30 жэлэй саада тээ паровозо-вагонно заводой барилгада хабаадалсахаяа ерээ һэн. Тэдэнэр энэ барилга дээрэ танилсажа, һалашагүй хани нүхэд болоо. Добрынин мүнөө вагон хабсаралгын цехтэ диспетчерээр хүдэлнэ. Посошковынь вагон суглуулбариин цехтэ мастераар ажаллана. Тэдэнэр заводой хүндэтэ комсомолшууд юм. Зураг дээрэ: (зүүн гарһаа) А. А. Добрынин, Д. П. Посошков.
А. ШИГАЕВАЙ фото.

...ИДЕЛЬ КАСТРО МОСКВАДА

...Кастро, Н. С. Хрущев, тэрэшэлэн Кубын бусад айлшад Ленинскэ про-
...осква» гэдэг шэнэ универмагта орожо хараба.
...ДЭЭРЭ: москвагайхид хүндэтэ айлшанаа, Советскэ правительствын толгой-
...алжа байна. ТАСС-ай фотохронико.

Чимит ЦЫДЕНДАМБАЕВ

...Майн Нэгэнэй парад дээрэ болоһон хөөрэлдөөн...

...ртэй
...Улаан туг,
...рнхай,
...нгэтэ туг,
...адханхай,
...үүд
...лланаб?
...н Майнгаа,
...ь болоноб?
...адлиһэн
...эсгэ
...гдаагүй
хүбүүнһээ
...н асууба:
...бликын Тугынь,
...аан лэ.
...ойлтуулыш,
...йб?
...хүбүүн
...е һонирхуулан,
...хилэн,
харюусаба;
...нь эхилэеы!
...ын Тугай
...нгэнь
...ольторогые
...салгидадаг,
...нгэ юм!
...олгиной,
...үнгэ юм!
...арадайнь
...хамгаалжа,
...а абадаг
...үнгэ,
...дахаэр
...оролсонол хаш!
...олоһон
...нь зулайдахи,
...нгэриинь
...олсоно.

Хүхэ үнгынь ушар удха,
Хүсэд дүүрэнээр ойлгогдоо гү?
— Ойлгогдоо даа, ойлгогдоо!
— Сагаан үнгыень, тиигэбэл,
Шадал соохоноо элирхэйлэе.
Саб сагаан үнгэнь
Сэдьхэл сээжэ зоригойнь,
Зориһон хүсэһэн хэрэгэйнь,
Зорёод илаһан тэмсэлэйнь
Тооһогүй арюун сэбэрые
Тон зүбөөр харуулдаг!
Хэтын хэтэдэ хэрэгэйнь
Хирэгүйе гэршэлдэг!
Сагаан үнгэнь, үшөө тиигээд,
Сэсэглэһэн саадуудай
Сэбэр һайхан үнгэ юм!
Элбэг сагаан сэсэгтэй,
Эртын хабарай саадууд соо,
Эелэн ябадаг эрбээхэйн
Торгонһоошье арюухан
Тоорсог далиин үнгэ юм!
Саадууд дээгүүр үнгэрдэг
Сагаан үүлэнэй үнгэ юм!
Сагаан сэдьхэлтэнэй үргуулһан,
Саахарай сагаан үнгэ юм:
Салир, хүрзэ баринхай
Сагаа ажалаар үдэшөөшэдэй,
Самсынь сагаан үнгэ юм;
Загаһашадай онгосын
Затайдаггүй, саб сагаан
Даляараа холо руу дуудадаг
Далбагануудай үнгэ юм!
Гараһан түрэһэн багашуулай,
Гараха түрэхэшье хүүгэдэй,
Гаванада, хаа хаана
Гартаа барин һэхэхэ,
Дэлтээжэ урдаа табиха
Дэбтэрнүүдэй саб сагаан
Хуудаһануудай үнгэ юм!

Эрхэтэн түрэһэн бүгэдэндэ
Эб найрамдал һануулдаг
Саб сагаахан гулабхаагай
Сарюун далиин үнгэ юм!
Сарюухан дали бүхэнэйнь,
Салигар үдэнүүдэй үнгэ юм!
Сагаан үнгын оролсоһон
Шалтагаанинь элирбэ гү?
— Элирхысэ элирбэ,
Эдир нүхэрни һайнши даа!
— Улаан үнгэнь гэнэ гүт?
Улаан үнгэнь — энэ хадаа
Уладайнь революциин үнгэ юм!
Арадайнь тэмсэлдээ адхаһан,
Арюун шуһанайнь үнгэ юм!
Түрэл орондонь һалбардаг
Тюльпан, гвоздика сэсэгүүдэйнь,
Харахадаа нюдэнэй жаргадаг
Халуухан ольһотой үнгэ юм!
Хамагһаа золтой үхибүүдэй
Хасарайнь ягаан үнгэ юм!
Уран сэсэн басагадайнь
Уралайнь улаахан үнгэ юм!

Харша муухайе хуухалдаг
Халуун согой үнгэ юм!
Дүрбэн хизаар гиигүүлһэн
Дүлэнэй сарюун үнгэ юм!
Унтархагүйгөөр бадарһан
Улаан Түүдэгэй үнгэ юм!
Улаан үнгынь удхые
Ухаандаа хадуужа абаба гүт!

— Абабаб даа, абабаб,
Ашата хүбүүмни, һайнши даа.
Арад олоноороо, парадтаа,
Алхалан хамта ошоёбди.
Гурбан үнгэтэ Тугтай
Героическа Кубын Республика
Илаг! — гэжэ тэрэ баабай
Инагаар, омогоор мэдүүлээ һэн.

Карл Марксын дурасхаалда

МОСКВА, майн 4. (ТАСС). Научна коммунизмын үндэһэ һуури табигша, агуу ехэ эрдэмтэ, революционер, хүдэлмэришэн ангиин вождь Карл Марксын түрэһөөр 145 жэл гүйсэһэнэй ойдо зорюулагдаһан баярай суглаан КПСС-эй ЦК-гай дэргэдэхи марксизм-ленинизмын институтда мүнөөдэр болобо.

КПСС-эй ЦК-гай дэргэдэхи марксизм-ленинизмын институдай директорэй орлогшо, түүхын эрдэмэй доктор, профессор Г. Д. Обичкин баярай суглаае нээгээ.

Зуу гаран жэлэй саада тээ Маркс Энгельс хоёр шэнэ һургаал зохёон бии болгоһон, пролетариадые сүлөөлхэ хүдэлөөнэй теориие зохёоһон юм гээд нүхэр Обичкин хэлэбэ.

Марксизм хадаа зуу гаран жэлэй туршада хэдэн зуу миллион хүнүүдэй дунда дэлгэрэн таража, ямаршье юумэндэ тогтоохо тогтохогүй материальна хүсэн болоһон байна бшуу. КПСС-эй XXII съездэ баталагдаһан манай партиин Программа дотор марксизм-ленинизмын асуудалнууд айхабтар гүнзэгыгөөр, зохёохы ёһоор хүгжөөгдэһэн байна. Иигэжэ марксизм-ленинизм бодотоор бэелүүлэгдэнэ.

Карл Марксын, Фридрих Энгельсэй зохёолнуудай таһагые даагша А. И. Малыш «Маркс, мүнөөнэй үе саг» гэһэн элидхэл хэбэ. Ленинскэ шангай лауреат скульптор Л. Е. Кербель К. Марксын хүшөөгэй Москвада хайшан гэжэ бодхоогдоһон тухай хэлэжэ үгэбэ.

Карл Марксын хүшөөдэ баглаа сэсэгүүдые табиба

МОСКВА, майн 4. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гай дэргэдэхи марксизм-ленинизмын институдай бүлэг хүдэлмэрилэгшэд К. Марксын Москвада бодхоогдоһон хүшөөдэ баглаа сэсэгүүдые мүнөөдэр табиба. Ленинскэ шангай лауреат, тус хүшөөе уралан бүтээһэн скульптор Л. Е. Кербель эдээнтэй хамта ябалсаа.

Совет хэблэлэй үдэртэ зорюулагдаһан баярай суглаан болобо

МОСКВА, майн 4. (ТАСС-ай корр). Москвагай газетэнүүдэй, журналнуудай редакцинуудай, хэблэлэй зургаануудай, типографиин олон тоото түлөөлэгшэд, эдэбхитэй хүдэлмэришэн-бэшэгшэд Союзуудай байшангай Колонно зал соо мүнөөдэр сугларба. Совет хэблэлэй үдэртэ зорюулагдаһан баярай суглаанда эдэнэр ерэһэн байна.

КПСС-эй ЦК-гай секретарь Л. Ф. Ильичев, СССР-эй журналистнуудай союзай правлениин түрүүлэгшэ П. А. Сатюков, СССР-эй культурын министр Е. А. Фурцева, кинематографиин талаар СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшэ А. В. Романов, 1896 онһоо хойшо КПСС-эй гэшүүн Социалис Ажалай Герой Ф. Н. Петров, түбэй, московско газетэнүүдэй, журналнуудай редакторнууд президиумдэ һууба. Венгриин журналистнуудай делегаци энэ баярай суглаанда хабаадалсаа.

Совет хэблэлэй үдэртэ зорюулагдаһан баярай суглаае КПСС-эй МГК-гай секретарь Н. А. Кузнецов нээгээ. Нүхэр Н. С. Хрущев түрүүтэй КПСС-эй Центральна Комитедэй президиумые суглаанда хабаадагшад хүндэлэлэй президиумдэ ехэ альга ташалган доро һунгаба.

СССР-эй журналистнуудай союзай правлениин секретарь, «Известия» газетын главна редактор А. И. Аджубей элидхэл хэбэ.

Журналистикын, публицистикын талаар эрхим зохёол бэшэһэнэй түлөө В. Воровскиин нэрэмжэтэ шанда хүртэһэн журналистнуудые хэблэлэй Москвагай хүдэлмэрилэгшэд үнэнхэ зүрхэнһөө амаршалба. Бүлэг лауреадуудта диплом, стол дээрэ табяад байдаг дурасхаалта медаль альга ташалга доро барюулагдаа.

«Нойрһоо һэриһэн Зүүн зүг» гэжэ номой (Н. С. Хрущевой Инди, Бирма, Индонези, Афганистан ошоһон тухай совет журналистнуудай тэмдэглэл) авторнууд А. Аджубей, Б. Бурков, Ю. Воронов, Ю. Жуков, Л. Ильичев, В. Лебедев, В. Маевский, Ф. Орехов, Н. Пастухов, К. Перевощиков, П. Сатюков, М. Стуруа, О. Трояновский, Ю. Трушин, М. Харламов, О. Чечеткина, Е. Шевелева гэгшэд шанда хүртэһэн байна.

«Дэлхэйн экономико, уласхоорондын харилсаанууд», «Шэнэ үе саг» гэдэг журналнуудта толилогдоһон олон статьянуудай, «Буу зэбсэг һалгаха» гэһэн брошюрын, литературна газетэдэ хэблэгдэһэн «ОАС, СС» гэжэ статьягай түлөө А. Леонидов (нюуса нэрэнь Эрнст Генри) лауреат болоо. Уласхоорондын хархис этэгээдүүдэй, фашизмын харата муухай һанаашалганууд эдэ статьянууд дотор элишэлэн тодорхойлогдонхой. «Хилын саана» гэдэг недели бүхэндэ гарадаг журналда бүлэг статьянуудые бэшэһэнэй түлөө Ю. Францев В. Воровскиин нэрэмжэтэ шанда хүртэбэ.

Баярай суглаанда хабаадагшад КПСС-эй Центральна Комитедтэ зорюулагдаһан амаршалгын бэшэг ехэ дэбжэлтын оршон байдалда баталан абаба.

Ирагай арадта туһаламжа хүргэгдэхэнь

Ирагай хойто талада, Мосульска провинцида һаяхан ехэ үер болоо гээд хэблэлдэ мэдээсэгдээ һэн. Тигр мүрэнэй үерлэн халиһанһаа уламжалан хүдөө ажахын ургамалнуудые тариһан ехэ талмай урыда абтаа. Олон мал хосорон һалаһан байна. Мосул городой хэды квартал дууһан эбдэршоо. 23 мянган хүн зон гэр байрагүй болоо. Хүн зоншье хосорон һалаһан байна.

Хүн зоной бэе бэедээ туһалалсаха һайн һайхан ёһо заншалые хараада абажа, СССР-эй Улаан Хэрээһэнэй, Улаан Хахад һарын союзай гүйсэдком хохидолдо ороһон Ирагай хүн зондо һайн һайхан зорилгоор материальна туһаламжа хүргэхэ гэжэ шиидхээ.

СССР-эй Улаан Хэрээһэнэй, Улаан Хахад һарын союзай гүйсэдкомой түрүүлэгшэ профессор Г. А. Митерев энээнтэй дашарамдуулан, Ирагай Улаан хахад һарын бүлгэмэй президент господин Саид Джафер аль Шибиби гэгшэдэ телеграмма эльгээгээ. Иимэ хохидолой тохёолдоһондо ехээр һанаата боложо байһанаа, Совет Улаан Хэрээһэнэй бүлгэм Ирак тээшэ барайгар, саахар, үдхэн болгогдоһон һү, медикаментнүүдые самолёдоор эльгээхэнь гээд телеграмма соонь заагдана.

Совет хүнүүдэй энэ бэлэг хохидолдо ороһон хүнүүдтэ туһа нэмэри болохо байха гэжэ найдаһанаа тэрэ телеграмма соо мэдүүлэгдэнэ.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

„Түймэрэй үедэ эрэлхэг зориг харуулһанай түлөө" медаляар И. Е. Поповые шагнаха тухай

Түймэрэй үедэ хоёр үхибүүдэй ами наһые абархадаа эрэлхэг зориг харуулһанайнь түлөө **Попов Иннокентий Елизаровичые** — Буряадай АССР-эй Кабанскын хүдөөгэй районой Кабанскын совхозой хүдэлмэришые «Түймэрэй үедэ эрэлхэг зориг харуулһанай түлөө» медаляар РСФСР-эй Верховно Соведэй нэрэһээ шагнаха

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. ИГНАТОВ.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь С. ОРЛОВ.

Москва, 1963 оной майн 4.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

„Түймэрэй үедэ эрэлхэг зориг харуулһанай түлөө" медаляар В. А. Поповые шагнаха тухай

Түймэрэй үедэ гурбан үхибүүдэй ами наһые абархадаа эрэлхэг зориг харуулһанайнь түлөө **Попов Василий Антоновичые** — Шэтын областиин Нерчинскэ хүдөөгэй районой Бухтинска эхин шатын һургуули даагшые «Түймэрэй үедэ эрэлхэг зориг харуулһанай түлөө» медаляар РСФСР-эй Верховно Соведэй нэрэһээ шагнаха.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. ИГНАТОВ.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь С. ОРЛОВ.

Москва, 1963 оной майн 4.

Эрхим очерк бэшэхэ конкурсын дүнгүүд

МОСКВА, майн 3. (ТАСС). Хүдөө ажахын асуудалнуудаар эрхим очерк бэшэхэ бүхэсоюзна конкурсын дүнгүүдые СССР-эй журналистнуудай союзай правлениин секретариат гаргаа.

Нэгэдэхи шан хэндэшье үгэхэгүй гээд шиидхэгдээ. Ф. Бреус, М. Поповский, Ю. Черниченко гэгшэд хоёрдохи шанда хүртэбэ.

Е. Лучевецкий, Н. Печорский, Э. Гурченков, В. Тришин, А. Цветнов, Б. Ольховская гэгшэд гурбадахи шан абаба.

Я. Сагдуллаева, В. Корчагин, В. Проскуров, С. Аргеткин, А. Сафронов, М. Акименко, Д. Магакьян, Н. Тимченко, А. Терехов, А. Войнов гэгшэдтэ һайшаалгын шан үгтэһэн байна.

„Красный пролетарий" типографида

МОСКВА. (ТАСС). «Красный пролетарий» типографида коммунис ажалай предприятиин хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдоо. Номой энэ фабрикын цехүүд соо политическэ шухала зохёолнууд хэблэгдэдэг юм. «КПСС-эй дүй дүршэлэй уласхоорондын удха шанар тухай» гэһэн В. И. Ленинэй зохёолнуудай согсолбори һаяхан эндэ 50 мянган хэһэгээр хэблэгдэн гараба.

Энэ предприятиин коллектив һаяхан Госполитиздадай шухала захил — «СССР-тэ коммунизм байгуулга ба хүдөө ажахые хүгжөөлгэ» гэһэн Н. С. Хрущевой элидхэлнүүд болон хэлэһэн үгэнүүдэй 7-дохи том хэблэгдэжэ дүүргэгдээ.

МҮНӨӨДЭР—РАДИОГОИ ҮДЭР

...артидаа үдэр бүри үрэ ...этэйгээр туһалжа байха

...д майн 7-до ... тэмдэглэдэг ...ородой эрдэмтэ ...анович Попов ...тээ радио бии ...рэлтэндэ бэ... ...хэдэлхэйн эр... ...тэрэнэй хүг... ...адаа айхабтар ...үүлһэн байна. ...анович Попо... ...э хэрэгые со... ...ашадань бэлиг ...ар үргэлжэ... ...р радиотехни... ...гаар хүгжөө... ... түйлалтануу... Совет космо... ...Гагарин, Г. С. ...иколаев, П. Р. ...эй замбуулин ...алтатай ни... ...отехникэ, ра... ...р совет эр... ...н илалтатай ...наа гэршэлээ.

... дотор радио... ...эхи табилгада ... Коммунис пар... ...вождь В. И. ...үнаар хабаа... ...ной декабрьда ... радиолабора... ...тухай декредтэ ... юм. РКП(б)- ...итбюрогой гэ... ...ой майн 19-дэ ...соогоо Влади... ...т оронииe ра... ..., радио-дам... ...э тухай түсэб

...эй дурадхал... ...бэелүүлэгдэжэ, ...ууд үдэр бүри ...ргатай болон... ...ашаар парти...мнай совет арадтаяа холбоо барисаагаа улам бэхижүүлнэ, ажалай шэнэ илалтануудта зоригжуулна, марксизм-ленинизмын агууехэ үзэл сурталые нэбтэрүүлнэ, бүхэдэлхэйн арад зониие амгалан тайбанаар харилсан ажаһуухые уряална.

Москваһаамнай сүүдхэдээ дунда зэргээр 102 часай туршада радиодамжуулга совет зондо зорюулагдан дамжуулагдана, тиихэдэ республика, хизаар, областьнуудай түб хотонуудһаа 850 часһаа үлүү хугасаа соо дамжуулга хэгдэнэ. Манайшье республика дотор радио шагнадаггүй газар үгы шахуу. Буряад ороһдомнай 90 мянга гаран ретрансляционно точконууд, 55 мянган радиоприёмнигууд хүдэлнэ.

Совет зониие политическэ, соёл болбосоролой талаар хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ Улаан-Үдэдэмнай телецентрэй бии болоһон ушар ехэ удха шанартай. Сэнхир экрантай болоһон айлай тоо улам олошоржо байнхай. Тиигэжэ республикымнай хэдэн арбаад мянган ажалшад телевизор харадаг болоо. Кабанскда ретранслятор табигдажа, телевидениин дамжуулга улам холо харагдадаг боложо байна. Тиихэдэ Галуута-Нуурай дэргэдэ ретранслятор баригдана. Энэ жэлэй түрүүшын хахадта республикын олон хүдөө, хүдэлмэришэдэй тосхонуудта ажаһуугшад телевизионно дамжуулга харадаг болохо.

КПСС-эй XXII съездын һүүлээр манай республикын радио-дамжуулга, телевидени дамжуулгынгаа удха шанар һайжаруулха, темэнүүдыень үргэдхэхэ, һонирхолтой болгохо, ажабайдалтай, олониитэтэй редакцинуудай холбоо барисаагаа бүри бэхижүүлхэ талаар зарим тэды алхамуудые хээ.

Манай корреспондентнүүдэй тоо олошорно, штатнабэшэ бригаданууд, соведүүд хүдэлнэ. Мүн ажалшадай бэшэгүүд олоор ородог болоо. Энэ жэлэй 4 һарын туршада 1962 онойхиһоо олон бэшэг ороо. Бэшэгүүдэй удха шанар, темэнүүдынь бүри һонирхолтой болонхой.

Эдэ бүгэдэ манай радио болон телевидениин ажал-ябуулгада нилээд ехэ хубилалта үзүүлһэн байна. Тиихэдээ долоон жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ тэмсэлдэ ажалшадые элсүүлхэ талаар асари хүсэтэй зэбсэг боложо үгэһэн.

Үнгэрһэн жэлэй турша дотор республикын колхоз, совхозуудай үйлэдбэриин, промышленна предприятинуудай түлөөлэгшэд, барилгашад, эрдэмтэд, уран зохёолшод болон бусад олон хүнүүд радио болон телевидениин дамжуулгада хабаадалсаһан байна. Тиихэдээ өөрын зүгһөө һони һонин һанамжа, дурадхалнуудые оруулаа, дүй дүршэл тухайдаа хөөрэжэ үгөө.

ЛВРЗ-гэй үрэмдэгшэ Грехнева, Хандагатайһаа ерэһэн модошон Кудряшов, Хяагтын үйлэдбэриин управлениин Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой һаалишан Воронцова, кукурузашад Жанаев болон Кондратюков гэгшэдэй юу хөөрэһэн тухай радио шагнагшад магтан хэлэдэг.

Гэбэшье радио болон телевидениин ажал ябуулгада үшөөл горитойхон дутуу дунданууд бии байһаар. Нэн түрүүн юуб гэхэдэ, ажабайдалтай холбоо барисаан үшөөл һула зандаа. Ниитын-политическэ дамжуулганууд олонхи, ушарта удха түгэлдэр, һонирхолтойгоор эмхидхэгдэнэгүй. Тэрэшэлэн залуушуулда болон эдиршүүлдэ зорюулагдаһан дамжуулганууд үсөөн.

Мүн совет хүгжэмые дэлгэрүүлхэ талаар зүб шүүмжэлэл ородог. Манай национальна хүгжэмэй тематика багадана. Манай парти болон Эхэ орон тухай тон үсөөнөөр бэшэгдэнэ. Энэ талаар Буряадай композиторнуудай союз болон культурын министерствые шүүмжэлхээр байна. Манай хүгжэмэй культурые саашадань хүгжөөхэ талаар дурсагдаһан эмхи зургаанууд анхаралаа багаар табина.

Бүхы дутагдалнуудаа зайсуулхын тула республикын радио болон телевидениин хүдэлмэрилэгшэдэй шадал хүсэеэ үргэнөөр элсүүлхэ байһаниинь дамжаггүй.

Радио-дамжуулга һайжаруулха хэрэгтэ манай районуудые болон хүдэлмэришэдэй поселогуудые радиофикацилга ехэхэн удха шанартай. Хүдөөгэй районууд болон аймагуудта радио яһала олоор тодхогдонхой. Гэбэшье энэ талаар городууд болон хүдэлмэришэдэй поселогуудта ехэ дутагдалнууд үзэгдэһөөр.

1962 оной турша дотор Кабанскын аймагта радиоточконуудынь үсөөрөө.

Мүн радиоузелнуудай хүдэлмэри тушаа хэлхеэ холбооной зарим конторонууд анхаралаа багаар хандуулна. Баргажанай аймагай Усть-Баргажан, Дэрээн тосхондо гү, али Прибайкальска промышленна зонын зарим нютагай радиоузелнууд Улаан-Үдэһээ хэгдэдэг дамжуулгануудые өөһэдөө мэдээд болюулжархидаг, эстрадын хүгжэм бэдэржэ зоргоороо болодог зангай. Гэбэшье хэлхеэ холбооной управлениин болон нютагай партийна органуудай зүгһөө ямаршье хэмжээн абтанагүй.

Нютагай радио-дамжуулга хэрэглэхэ тушаа Хяагтын, Баргажанай, Хориин үйлэдбэриин управленинүүдэй парткомууд анхаралаа ёһоор хандуулнагүй. Эндэ сүлөөлэгдэһэн редакторнуудшье томилогдоогүй, радиогазетэшье гаргагдадаггүй байһаар.

Буряадай радио-дамжуулгын болон телевидениин хүдэлмэрилэгшэд дайшалхы зорилгонуудаа тон һайнаар мэдэрнэ. Тиихэдээ партийна органуудай туһаламжаар КПСС-эй XXII съездын болон ноябриин пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ, ажалшадые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ талаар ехэхэн арга боломжонуудаа гүйсэдөөр хэрэглэжэ шадаха байһандаа бүрин этигэжэ байна.

И. Болдогоев,
радио-дамжуулгын болон телевидениин талаар БурАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи комитедэй түрүүлэгшэ.

Ю. Берковскиин планат. ТАСС-ай фотохронико.

ТАРИЛГАШАДЫЕ ЭРХИМ ҺАЙНААР ХАНГАХЫН ТУЛА

Зэдын аймагай эд хэрэглэгшэдэй союзай правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Н. И. ЯКИМОВАЙ хөөрөөнһөө

Мүнөө хабар урда жэлнүүдэйхидэ орходоо тарилгын хүдэлмэри ехээр хэгдэхэ байна. Шэниисэ, кукурузын талмай нилээд үргэдхэгдэхэ. Тиимэһээ поли дээрэ хүдэлхэ уладуудые һайнаар хангаха асуудалшье бүри үргэдхэгдэхэ, тиин худалдаа наймаанай эмхи бүхэн эршэмтэйгээр ажаллаха болоно.

Манай аймагай эд хэрэглэгшэдэй союзай правлени яһала хаба шадал соогоо бэлэдхэлэй хүдэлмэри хээ һэн. Полевой стан, бригада бүхэн дээгүүр бүхы автолавкануудай ябахаар түсэхэй график зохёоһон, аймгүйсэдкомой заседани дээрэ батлагдаһан байна. Мүн тарилгын үедэ хэрэглэгдэхэ эд бараанай нэмэлтэ ассортимент автолавканууддта табигдажа үгтэ. Тэрээн соонь тооһоноо хамгаалха нюдэнэй шэл, комбинезон, хүдэлмэриин бээлэй, самса, вазелин гэхэ мэтэ оруулагдаһай. Гадна ундаһай уһан, кондитерскэ элдэб зүйлнүүд тарилгашадта абаашагдажа байха.

Полевой стан бүхэндэ котлопунктнууд байгуулагдана. Тэрээн бүридэ ларёгуудые эмхидхэхэбди. Тэндэ мохоорхо, зуруул, сал, дабһан, тамхин, мыла, вазелин, глицерин, багсалгадаһан кондитерскэ эдээ хоолой зүйлнүүд саг үргэлжэ абаашагдажа. Дэрэстэйн, Борьёгой, Торинин совхоозуудта, Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо (Гэгэтэ) болон бусад аймагуудта тиимэ ларёгуудые эмхидхэхэбди.

Автолавкануудай ямаршье зэлжээнһээ гадуур заһабарилаа һэмди. Мүнөөшье тиимэ гурмитайгаар заһабарилагдажа байха. Техническэ шалгалта гарахадаа тэдэмнай булта һайн сэгнэлтэ абаа.

Автолавканууд мүнөө полевой станууддаа ябажа эхилээ. Жолоошод-наймаалагшад Бато Банзаракцаёв, Феофан Синицын, Георгий Шекин, Владимир Якимов, Михаил Иванов гэгшэд малай үбэлжэлгын үедэ эрхимээр хүдэлжэ, ехэ дүй дуршалтай болонхой юм. Жэшээнь, коммунист Бато Банзаракцаевые абажа үзэе. Тэрэ хадаа оройдоо 6 һара хүдэлбэшье, бусад нүхэдтөө үлгэр жэшээ харуулна. Эд бараа наймаалагшад һара бүринингөө түсэбые үлүүлэн дүүргэнэ. Ажалшадай эрилтэдэ ехэ анхаралтайгаар хандадаг. Тиимэһээ улад зоной дунда ехэ хүндэтэй.

Дурсагдаһан нүхэд тарилгын үедэ эрхим үрэ дүнгүүдые туйлажа, коммунис ажалай ударнигай үндэр нэрэ зэргэдэ хүртэхэ хүсэлэнтэй.

Автолавкануудһаа ажалшадай эрилтэ захилые мүү бэшээр дүүргэхын хойноһоо оролдоһоо гадна, худалдаа наймаанай түсэб бэелүүлхэ харгыда ехэхэн туһа хүргэдэг. Жэшээнь, аймагай эд хэрэглэгшэдэй союзай харьяата бүхы магазинуудта, точконуудта һара соогоо 930 мянган түхэригэй эд бараан наймаа болодог һаа, тэрээнэй 65—70 мянган түхэригые гансал автолавканууд худалдана бшуу даа.

Номой автолавка анха түрүүшынхеэ хүдэлжэ эхилээ.

Эгээл һайн эд бараанууд автолавкануудта үгтэнэ.

Магазинуудайнай наймаалагшад баһал тарилгашадые эрхим һайнаар хангахын хойноһоо оролдоно. Нүхэд Будаева («Победа» колхоз), Доржиева (Хамни тосхон), Бекетова (Наран тосхон), Бубеева (Бургалтай), Бурдуковская (Задэ станци), Лапина (Петропавловка тосхон) болон бусад урдандаашье һайнаар хүдэлжэ, эд бараанай эрьесын талаар түсэбөө үлүүлэн дүүргэдэг, социалис мүрысөөндэ шалгаржа гарадаг, хүн зонойшье зүгһөө магтаал һайшаалда хүртэдэг байһан юм. Мүнөө тэдэнэр тарилгашадай захил суглуулна. Һара бүхэндэ гурба дахинһаа үсөөн бэшээр полевой стануудта ошожо, нүүдэл наймаа эмхидхэнэ.

Ажалшадые һайнаар хангахын тула нёдондо жэл хамһабариин ажахы эмхидхээ һэмди. Гахаймнай фермэдэ 202 гахай шахагдажа үүсэлэгдээ. Мүноо 300-гаад толгой шахан таргалуулхабди. Энэ гахайн мяхан хабар, зунай сагта хаа хаанагүй наймаалагдаха юм.

Ондоо шэнэ ямар юумэнэй хэгдэжэ байһан тухай асууна гүт? Хүн зоной эрилтые улам гүйсэдөөр бэелүүлхын тула шэнэ барилга эрхилнэбди. Байгша оной июниин 1 болотор Далахай, Бортой, Зарубино тосхонуудта баригдажа байгаа магазинууд. Дэрэстэйн совхоздо—ажаһуудалай талаар хангаха комбинат, Борьёгой совхоздо—эд бараанай шэнэ склад. Петропавловка тосхондо — хамтын байра ашаглалгада оруулагдаха.

Аймагайнгаа түб тосхондо худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэдэй 6 һарын һургуули өөһэдын үүсхэлээр нээгээбди. Эндэмнай 30-аад хүн һуралсана.

Юрэдөө ажалшадай эрилтые һайнаар хангахын тула хамаг арга боломжоёо элсүүлхын хойноһоо оролдожо байнабди. Мүнөө үедэ тарилгашад лэ гол анхаралдамнай байна гээшэ. Тэдэниие халуун анхаралаар хүреэлжэ, ажал хүдэлмэридэнь бодото нүлөө үзүүлхэ гээшэ дайшалхы зорилгомнай болонхой.

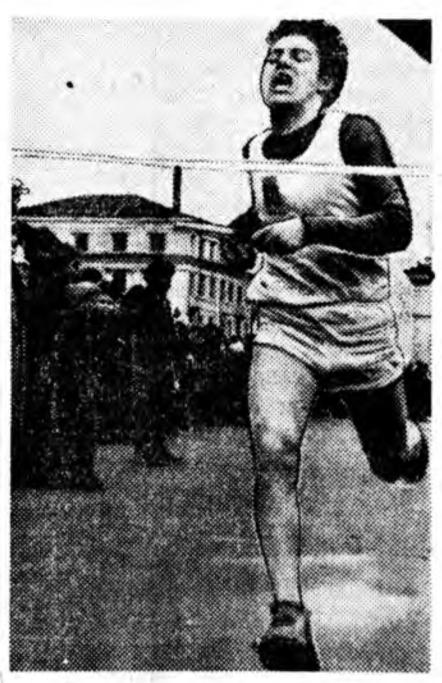
Заншалта арбан дүрб

Зулгы зохид зунай үдэрнүүд эхилбэ гэһээ, үнгэрэгшэ амаралтын үдэр хорон хурса һалхитай, хура бороотой байбашье һаань, республикымнай ниислэл — Улаан-Үдын ажалшад үйлсэ, талмайнуудтаа гаража сэнгэһэн байна. Хүнгэхэнөөр хубсалһан согтой хүхюун хүбүүд, басагад эртэ үглөөнһөө эхилээд иишэ тиишээ һүндэлдэнэ. Эдэнэрнай булта «Буряад үнэн» газетын заншалта урилдаанда хабаадалсагшад байгаа.

Энэ жэлэй урилдаан Совет хэблэлэй үдэртэ зорюулагдажа, тэрээндэ урда урдынхиһаа олон спортсменүүд хабаадалсажа, эрхим һайн дүн туйлаа бшуу. Мүрысөөндэ хамтадаа городоймнай спортын бүлгэм, һургуулинуудай 79 команда урилдажа, түрүү һуури буляалдаа.

...Соведүүдэй талмай. Ирагуу гоё хүгжэмэй абяан һүр жабхалантайгаар зэдэлжэ, спортсмен бүхэнэй досоо баярай ошо тэмдэг бадаруулна.

Сагай үнгэрхэ тума хүн зон улам олошоржо, элдэб зугаа наада эмхидхэнэ. Тиимһээршье байтар мүрысөөнэй главна судья Н. П. Коневой захиралта соностожо, эдир хүбүүд, басагад хүндэтэ жагсаалдаа жэрылдэшэнэ. Үнэн зүрхэнэй амаршалга, эрхим һайн амжалта юрөөлэй табигдаһанай һүүлээр, найман жэлэй һургуулиин эдир басагад урилдаанда гарана... Хэдэхэн минутын үнгэрөөд байхада үбсүүндээ 200 гэһэн номертой басаган харагдажа, тэндэ суглаагшадые баясуулна.

— Манай һургуули түрүүлбэ, — гэһэн баяр зугаа 49-дэхи һургуулиин һурагшадай дунда тарашана. Фиништэ түрүүлэн ерэгшэмнай тус һургуулиин түлөөлэгшэ Таня Володич байшоо. Эдэнэрэй команда бүхы этапуудые 8 минута 49,2 секунда соо гаталжа, түрүүлээ бшуу. Хоёрдохи, гурбадахи һууринуудые 29, 43-дахи һургуулиин шабинар эзэлээ. Эдэнэрэй удаа долоон эдир хүбүүд урилдажа эхилнэ. Үетэн нүхэдэйнгөө дундаһаа 41-дэхи һургуулиин һурагшад эрхим һайн дүн харуулжа шадаа. Тус һургуулиин һурагшад Сергей Можаев, Анатолий Доценко гэгшэд нэгэдэхи, гурбадахи һуури эзэлээ. 43-дахи һургуулиин түлөөлэгшэ Виталий Гришин хоёрдохи һуури эзэлһэн байна.

Эдиршүүлэй һүүлээр арба нэгэн жэлэй һургуулиин спортсменүүдэй дунда баһал шанга тулалдаан эхилжэ, баяр баясхаланта мэдээсэл олоной дунда тарана. Урилдаанда табигдаһан басагад соохоо 65, 20-дохи һургуулиин һурагшад ана-мана урилдаһаар, фиништэ хүрэжэ ерэнэ. Дүн гаргахада, 65-дахи һургуулиин түлөөлэгшэ Нина Полуторова, 20-дохи һургуулиин — Галя Михалева гэгшэд нэгэдэхи, хоёрдохи һуури эзэлһэн байшоо. Хүбүүдэй дунда болоһон шанга тулалдаанда 65-дахи һургуулиин һурагшад эрхимлэжэ, мүн лэ түрүү һуури эзэлээ. Заншалта уулзалга бүхэндэ шалгардаг эдэнэрнай баһал дамжуул... ха болоно.

Ээлжээтэ — ... даанай эхилхэд... лон үйлэдбэрин... дэй шамбайшу... тулалдажа оро... һоо эгээл һайн... рай училищиин... лаа. Нёдондо ж... һэн мэдицинск... команда энэ ж... һуури эзэлхэ б... Эрэшүүл сооһо... рожно техникум... риин коллектив... һаа автотрест... түрүүлээ. Удаа... дые лесотехн... холбооной техн... логоуправлении... дүлиишүүлэй ... эзэлнэ.

Һүүлшын ... урилдаанда хүр... бүүд, басагадай... һан институду... баһал шанга т... шоно. Зүүн-Сиб... гическа инстит... шэ Роберт До... шын 100 метр... шамай түрүүл... фетэсэ студент... дуевта дамжуу... рэнь үнишье ... ябатараа, багш... лай резервын» ... мүүдэй түлөөл... дэшэнэ.

Мүрысөөнэй ... Владимир Ту... багшанарай ... манда түрүү ... Хоёрдохие — ... дахиие «Ажал... мандануд эзэ...

Эрэшүүлһээ ... һан эхэнэрнү... мүн лэ багша... дай команда ... на.

...Энээгээр ... газетын занш... дүүргэжэ, түрү... команда бүх... кубок, грамот... нагдаа.

Б. ...

Басагадай ур... фиништэхи үе ... харуулагдана.

А. МАН...

Мэргэн буудагшадай мүрысөөн

Буряадай хүдөө ажахын институдта мэргэн буудалгаар түрүү һуури эзэлэлгын мүрысөөн болобо. Мүрысөөн Улаан-Үдэдэ баригдаһан тусхай байра дотор анха түрүүн түхеэрэгдэһэн тир соо үнгэргэгдөө. Тир һаруул, зохид. Дотороо элдэб плакадуудаар шэмэглэгдэнхэй. Институдай ахалагша багша Д. Б. Ямпиловай ухаалһан дурадхалаар сагаалсада гэрэл үгэхэ фар тир соо тодхогдоһон байна. Тэндэ склад тон һайнаар түхеэрэгдэнхэй.

Туд бүриин болон командануудай түрүү һууриин түлөө агрономическа, ветеринарна, зоологическа, механо-экономическа факультедүүдэй команданууд тэмсэбэ.

Сагаалса буудалгын МВ-8 упражнени дүүргэгдээ. Тиихэдээ хэбтэмгэшээ 50 метрэй зайда 30 буудалга хэгдэһэн байха юм.

900-һаа 655 очко абаһан ветеринарна факультет түрүүшын үдэрэй мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлһэн байна. Хоёрдохи һуури—агрономическа факультедэй, гурбадахи һуурииие—механо-экономическа факультедэй команданууд эзэлбэ.

Туд бүриин түрүү һуури эрэшүүлэй дундаһаа тудажа болохо 300 очкоһоо 248-ые абаһан Алсанов, эхэнэрнүүдэй дундаһаа 235 очкотой болоһон Ганжурова гэгшэд эзэлбэ.

Мүрысөөнэй хоёрдохи үдэртэ бүришье бэрхэшээлтэй упражнени буудагдаа. Тиихэдээ 50 метрэй зайда хэбтээд, һуугаад, байгаад арба арба дахин буудалга хэбэ. Энээндэ ветеринарна факультедэй доцент Г. А. Немчинов тудажа болохо 300 очкоһоо 241 очкотой боложо, нэгэдэхи һуури, хоёрдохи һуурида студент Болотов (мехэкономфак), гурбадахи һуурида студент Житихин гэгшэд гараба.

Басагадай дундаһаа 200 очкотой болоһон Мантыкова (ветфак), хоёрдохи һуури—Подпругина (агрофак), гурбадахи һуури — Варфоломеева гэгшэд эзэлһэн байна.

Энэ упражнени-буудалгада 1-дэхи һуури ветеринарна факультет, 2-дохи һуури агрономическа факультет, 3-дахи һуури механо-экономическа факультет эзэлбэд.

Ниитэ командна түрүү һууринуудые ветеринарна, агрономическа, механо-экономическа факультедүүд удаа дараалан эзэлээ.

Һайн дуранай спортивна бүлгэмүүдэй дунда үнгэргэгдэхэ Улаан-Үдын түрүү һуури эзэлэлгын мүрысөөндэ институдай мэргэн буудагшадай суглуулагдамал команда хабаадалсаха юм.

Ц. Бальжиев.

УЛААН-ҮДЫН ОРШОН

Хизаар ороноо шэнжэлэгшын тэмдэглэл

Зуун жэлэй саада тээ һэн. Декабрист Н. Бестужев Буряадаймнай ниислэл Улаан-Үдэ хото тухай бэшэхэдээ, иигэжэ хэлэһэн байна: «Тус хото тон үзэсхэлэн һайхан газарта оршоно. Хүреэ соо шэнгеэр үндэр хада ууланууд энэ хотые бүһэлнэ».

Нээрээшье гоё газар. Шанха урдаһаа шанга урасхалаа залаһан Сэлэнгэ мүрэн хормойгоороо хотыемнай тулгаһан Хамар Дабаан, Улаан Бургааһанай үндэр шэлэнүүд хоорондуур таһа отолон, баруун хойто зүг барин, Байгал далай тээшэ шэглэнэ. Эдэ шэлэнүүдэй хангил хурса оройнууд зунайшье сагта сагаа мүнгэн саһан малгай үмдэн ялбалзадаг.

Сэлэнгын арал тохойнууд мойһо, үлирэй дуи сагаан сэсэгээр будантаха. Хүльбэ ногоон талыень үнгын сэсэг бүрхөөхэ. Зунай сэнгүү һайхан сагта хотын ажалшад амаралтынгаа үдэрнүүдые тэндэ зугаатай хүхюунээр үнгэргэдэг.

Улаан-Үдэ шадар Монголдо болон Сибирьтэ амидардаг элдэб амитад үдэнэ. Монголдо үдэдэг амитадай аймагай дундаһаа тарбаган, туулай, мануул гэхэ мэтэ Улаан-Үдэ шадар байрлана. Мүн тэндэхи элдэб шубууд үзэгдэнэ. Тиихэдэ Сибириин амитадай аймаг тэдэнтэй хамта Улаан-Үдэ шадар байрладаг. Жэшээлхэдэ, шандаган, мүн һойр, хүдүү, онголо гэхэ мэтэ бусад шубууд эндэмнай үдэнэ.

Сэлэнгын голдо, мүн хадаһаа бууһан гол горходой шугы бургааһан соогуур боро шаазгай байрладаг. Энэ шубуун третичнэ үеын амитадай үлэгдэл юм. Тэрэ шубуун Испанида байрладаг. Тэндэһээ наашаа Байгал хүрэтэрхи үргэн уужам тала дайдануудта энэ шубуун үзэгдэдэггүй. Гэбэшье энэ шубуун зарим газарта, жэшээнь, Баргажанда харагдахаяа болишоно. Боро шаазгай Амарай болон Приморско областьнуудта олоороо байдаг. Энэ ушарые эрдэмтэд иигэжэ тайлбарилна: боро шаазгай мүльһэтэ үеын һүүлээр Алас-Дурнаһаа Байгал шадар хүрэжэ ерэһэн юм ха.

Далбагар набшатай ильм болон Сибириин абрикос модод эндэмнай хомор дайралдадаг. Туристнар-натуралистнар зунай һайхан сагта аяншалга хэхэдээ, ургамалай болон амитадай аймагай элдэб һонирхолтой зүйлнүүдтэй ушарха, тэдэниие шэнжэлхэ болоно. Түрэл орон нютаг соогуураа хэгдэһэн аяншалга эдэ зүйлнүүдые шудалха, шэнжэлхэ ябадалда туһалхаһаа гадна, байгаалиие аршалан хамгаалха ябадалда ехэ дүхэм боложо үгэхэ байна.

Ин. Котов.

Хилын саанаһаа

Италиин коммунистнуудай илалта

Ажалшадай ехэ митингнүүд болон демонстрацинууд эдэ үдэрнүүдтэ Италиин бүхы городуудта, һуурин газарнуудта, тон бишыханшье һууринуудта болоһон байна. Парламентын һунгалтын болоходо хамтарһан хархис хүсэнүүдые илажа гараһан Италиин хүдэлмэришэд энэ илалтаяа һайндэрлэжэ байна.

Буржуазна бүхы партинууд һунгуулиин урда тээхи кампаниин үедэ ажалша классай дайшалхы манлай бологшо коммунис партида эсэргүүгээр бүхы хүсэеэ шэглүүлһэн байна. Коммунистнуудта эсэргүү номнол хэхын тулада хэдэ миллион лир гаргашалагдаһан байгаа. Худал хуурмаг үгэнүүдшье тараагдаа, хардалга гүрдэлгэнүүдшье хэгдээ, кандидат — коммунистнуудта эсэргүүгээр дуугаа үгэһэн хүнүүдтэ эдилгэ үгэхэбди гэжэ найдуулдагшье байгаа.

Италиин буржуазна гол парти бологшо христианска демокрадуудай партиие олон түмэн шажан эрхилэгшэд дэмжэдэг байгаа. Христианско-демократическа партиин секретарь Альдо Моро гэгшын гар табиһан бэшэг һунгалтын үдэр ТАСС-һаа Италида байдаг коррпунктда почтоор абтаһан байгаа. Тэрээн соонь иигэжэ хэлэгдэнхэй. «Христианска демокрадууд орон доторхи засаг түрые гансаараа гартаа барижа байхые «оройдоошье хүсэнэгүй», харин бусад партинуудтай хамта амгалан тайбан эрхэ байдалда мүнөөнэй Италиие байгуулхые, социальна элдэб тааруугүй ябадал байн байн усадхахые хүсэнэ». Энээнэй тулада «тиимэшье ехэ юумэн» хэрэгтэй бэшэ, харин «имагтал» «коммунистнуудые гансаардуулжа» шадаха гансахан лэ парти бологшо христианска демокрадуудай партиин түлөө һунгагшад дуугаа үгэхэ ёһотой гэжэ Моро бэшэһэн байха юм. Иимэ бэшэгүүдые Римэй бүхы хүн зон, Италиин бусад городой олон хүн зон абаһан байгаа гэжэ би хожомынь мэдээб.

Тэдэнэр иимэ бэшэг абажа уншаһанайнгаа һүүлээр синьор Моро гэгшын һанаашалгада тааруу тобшолол хээгүй байха юм. Үглөөдэрынь коммунис партиин түлөө 7.764 мянган һунгагшад дуугаа үгэһэн байгаа. Италиин бүхы түүхэдэшье урда тээнь иимэ олон һунгагшад коммунистнуудай түлөө дуугаа үгөөгүй байгаа бшуу.

1958 ондо парламентда болоһон һунгалтын үеынхидэ орходоо коммунистнууд миллион үлүүтэй дуу олоор абаһан байна. Тэдэнэр ороной бүхы областьнуудта өөрынгөө байдал нилээд ехээр һайжаруулаа. Эмилия-Романья гэжэ областьдо түрүү парти байһанаа дахяад харуулаа, Тоскань болон Умбри гэжэ үшөө хоёр областьдо нэгэдэхи һуури эзэлжэ, христианско-демократическа партиие булиһан байха юм. Христианска демокрадууд бүхы орон доторoo миллион шахуу дуу дутуугаар абаа. Христианска демокрадууд олонхи областьнуудта булюу байдалаа хэбээрнь үлөөжэ шадаа. Гэбэшье ороной бүхы областьнуудта тэдэнэй абаһан голосуудай тоо үсөөрһэн байна.

Италиин бүхы ажалшадай, бүхы арадай аша туһые хараһан программа ажалшадай үзэмжэдэ дурадхан, коммунис парти һунгалтада хабаадаа. Сэрэгэй бүлэглэлнүүдһээ шууд сэхээр зайсахын, түлөө, Италиие бэеэ абанги байлгахын түлөө, Италиин газар дээрэһээ бүхы атомна болон ракетнэ баазануудые гаргахын түлөө, гүрэнэй бүхы аппарадые арадай шэнжэтэй болгохын түлөө, хүдэлмэригүйдэлгэ усадхахын түлөө, бүгэдэ ниитын аграрна реформо хэхын, газарые элдүүрилэгшэдтэнь үгэхын түлөө, монополинуудта харшаар, демократическа ёһоор ороной экономикые хүтэлбэрилхын түлөө коммунистнууд тэмсэдэг. Кандидадууд— коммунистнуудай түлөө һунгалтын үедэ үгтэһэн дуун бүхэн эб найрамдалай түлөө, атомна аюул зайсуулхын түлөө, уласхоорондын шахардуу шанга байдал һуларуулхын түлөө, зэргэ оршон байхын түлөө, эрхэ сүлөөгэй болон демократиин түлөө, демократическа ёһоор социализм тээшэ дабшахын түлөө үгтэһэн дуун болохо гэжэ коммунис партиин программа дотор онсолон тэмдэглэгдэнэ.

Хуби заяагаа томо монополинуудай аша туһатай холбоһон христианска демокрадууд энэ тодорхой программада эсэргүүгээр юу табижа шадаха байгаа гээшэб? «Мүнөөнэй Итали» тухай, «тааруугүй байдал зайсуулха» тухай хооһон хубхай үгэнүүдые хэлэжэ шадаха байгаа бшуу. Теэд жиирэй итальянец һунгалта бүхэнэй урда тээ һайса мэхэлүүлдэгээ ойлгодог болоо.

Эгээл иимэһээ һунгагшад христианско - демократическа партиие дэмжэхэеэ болижол байна бшуу. Зонхилхы парти хадаа бюллетеньнүүдтэ тэмдэглэл хэхын урдахануур һунгуулиин участогуудта шажан эрхилэгшэдые эльгээһэн байха юм. Һунгалтын урда тээ баруун оронуудай буржуазна газетэнүүдэй болон мүн радиогой хэдэн зуугаад тусхай корреспондентнүүд Италида ерэһэн байгаа. Тэдэнэршье туһа хэжэ шадаагүй.

Һунгалтын үрэ дүнгүүдые тайлбарилхадаа, Италиин коммунис партиин генеральна секретарь Пальмиро Тольятти иигэжэ мэдүүлээ. Һунгалтын үедэ коммунистнууд ехэ илалта туйлаа. Манай партида ямаршьеб «дотоодын» бэрхэшээл тохёолдоно гэһэн худал хуурмаг хардалга гүрдэлгэнүүд саарһан дээрэ бэшээтэй хооһон үгэнүүд болоод лэ үлэһэн байна гэжэ Тольятти нэмээжэ хэлээ.

«Хэн ехээр булигдааб гэжэ хараха болоо һаа, һунгалтын үедэ христианска демокрадууд элитээр булигдаа. Һунгагшадай үзэмжэдэ тодорхой тодо политическэ программа табиһан коммунис парти хадаа зүүнэй үзэл баримталдаг горитойхон, нэгэдэмэл, шууд сэхэ демократическа хүсэн байһанаа харуулаа» гэжэ ИКП-гэй генеральна секретарь үргэлжэлүүлэн хэлээ.

А. Красиков,
ТАСС-һаа Римдэ байдаг корр.

Амгалан байдал хангаха тухай уряа

КИТО, майн 4. (ТАСС). Эквадорой коммунис партиин ЦК-гай гэшүүн, Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй гэшүүн, мэдээжэ уран зохёолшо Энрике Хиль Хильберт хэблэлдэ зорюулан, бэшэгээр мэдүүлгэ хээ. «Дэлхэйн термоядерна дайнай аюулһаа хүн түрэлтэниие зайсуулхын тулада бүри ехээр оролдохыень, буу зэбсэг бүгэдэ ниитээрээ хуряахын, ядерна болон термоядерна зэбсэг хорихын түлөө, энхэ тайбанаар зэргэ оршон байхын түлөө тэмсэхыень» эб найрамдалай тала баригшадые энэ бэшэг соогоо уран зохёолшо уряалһан байна.

Латиин Америкые ядерна зэбсэггүй орон нютаг гэжэ соносхохо тухай Бразилиин, Мексикын, Чилиин, Боливиин, Эквадорой президентнүүдэй дурадхал мэдүүлгэ соо һайшаагдаһан байна.

—◡★◡—

У Тан пресс-конференци хэбэ

ЖЕНЕВЭ, майн 4. (ТАСС). Нэгэдэмэл Нацинуудай Организациин Генеральна секретарь У Тан үсэгэлдэр эндэ болоһон пресс-конференци дээрэ үгэ хэлээ. У Тан Конгодохи байдал тухай, буу зэбсэг хуряаха талаар 18 гүрэнэй түлөөлэгшэдһөө бүридэһэн комитедэй хүдэлмэри тухай тогтоо. ООН-ой Генеральна секретарь корреспондентнүүдэй асуудалнуудта мүн лэ харюусаа.

Окинавые бусаахын түлөө арадай аяншалга эхилээ

ТОКИО, майн 4. (ТАСС). «Окинавые бусаахын түлөө арадай угаа ехэ аяншалгада» хабаадагшад мүнөөдэр замайнгаа түрүүшын километрнүүдые ябажа гараба. Кагосима (Кюсю аралнууд) городһоо тэдэнэр энэ үглөөгүүр гараа. Зуун үдэрэй үнгэрөөд байхада, августын 5-да тэдэнэр Японой ниислэл Токиодо хүрэжэ ерэхэ байна.

Элдэб городууд болон префектурануудай олон мянган хүн зон энэ аяншалгада хабаадаха юм.

Хүршэ областиин һ...

НИИТЫН ИНСПЕКТОРНҮҮД

Агын окружной Соведэй гүйсэдкомой арадай гэгээрэлэй таһагта округой дүршэл ехэтэй 23 багшанарһаа бүридэһэн һайн дураараа хүдэлдэг бүлэг инспекторнүүд олониитын даалгабари һайнаар дүүргэжэ байна. Тэдэнэй дунда Боржигантайн 8 жэлэй һургуулиин багшанар Мункин, Макарова, Герасимова, Лхамажапов (эхин һургуулиин багша), Ононой 8 жэлэй һургуулиин багша Устинова гэгшэнэр эршэмтэйгээр хүдэлдэг байха юм.

КОЛХОЗНИГУУДАЙ ХУДАЛДАН АБАҺАН ЮУМЭНҮҮД

Табан жэлэй саада тээ Хайлааһатада мотоциклтай нэгэшье хүн байгаагүй юм. Мүнөө үедэ арбаадаараа мотоцикл унаад гүйлгэдэг болонхой. Кировэй нэрэмжэтэ колхоз һүүлэй жэлнүүдтэ ходо түрүү зэргэдэ ябадаг. Колхознигуудынь шанга шадалтай, дэлгэр баянаар ажаһуудаг болоһон байха юм.

Имагтал энэ жэлэй үнгэрһэн 2 һара хахадай үедэ хайлааһатынхид 6 мотороллер, 5 мотоцикл («ИЖ-56» ба «К-175») худалдажа абаа. Хонишон Цырентүй Батуев «Москвич» гэжэ хүнгэн автомашина абаа. Хонишод Жамьянова, Жаргалов гэгшэд «Москвич», Арьяев—«Волга» машинануудые худалдан абахамнай гэжэ захил хээд байха юм.

ҺАЙН БЭЛЭГ БОЛОХО!

Улетовскэ районой Черемхово тосхоной Ленин... хоздо 320 һу... 8 жэлэй һ... байшан баригд... жэ ёһотойхон ... тээ эндэхид б... Энэ һургуу... найман уужа... спортивна зал... болон столовот... гэр ууралаар ... бшуу.

Шэнэ һургу... үгтэхэдэнь, ху... тань үхүбүүд... ба саад нээгд... хай.

ҺААЛИ...

Мария Петр... рэмжэтэ колхо... лишадай нэгэ... гэрһэн жэлдэ ... бүриһөө 2000 ... гаа һэн. Энэ ... рынгаа һү һаа... февраль соо б... байха юм. Ма... байдалаар т... үнеэн бүриһөө ... һаагаад байга...

Мартын 22-... управлениин ... КПСС-эй гэш... баталан абаа... ажабайдалда ... баясхаланта ...

Редактор ...

Манай адрес, телеф...

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Улан-Удэ, ул. Л...
ФОНЫ РЕДАКЦИИ: редактора—46-32, зам. р... ответ. секретаря—27-37, отделов: партийной жи... —24-74, сельского хозяйства—47-59, советс... и культуры, литературы и искусства—34-05, ... транспорта, информации—35-14, писем и рабо... отдел переводов и корректорская—35-95, бу... Для междугородных переговоров—16.
Гор. Улан-Удэ, типография Министе... Бурятской АССР.
Н00416.

БУРЯАД ҮНЭН
4-дэхи нюур
1963 оной майн 7.